

स्थापना - १९७१

अजिंठा शिक्षण संस्था संचलित

संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालय

सोयगांव, जि. औरंगाबाद - ४३१ १२०

कला, वाणिज्य, विज्ञान, पदव्युत्तर विभाग व व्यावसायिक अभ्यासक्रम

नेक व आय.एस.ओ. प्रमाणित

PROSPECTUS
2018-19
माहिती पुस्तिका
२०१८-१९

अजिंठा शिक्षण संस्थेचे संस्थापक-अध्यक्ष : मा.कै.बाबुरावजी काळे

AES's SANT DNYANESHWAR MAHAVIDYALAYA, SOEGAON, DIST. AURANGABAD.

अजिंठा शिक्षण संस्था, औरंगाबाद

॥ कार्यकारी मंडळ ॥

संस्थापक-अध्यक्ष
मा. कै. बाबुरावजी काळे

मा.श्री. रंगनाथजी काळे
अध्यक्ष

मा.श्री. प्रकाशरावजी काळे
सचिव

स्थापना
सन १९७१

मा.श्री. एम.के. चौधरी
उपाध्यक्ष

मा.श्री. अशोकराव पाटील
कोषाध्यक्ष

कविवर्य, पद्मश्री ना.धों. महानोर
सदस्य

मा.श्री. राजेंद्र शिंगणे
सदस्य

मा.श्री. धनंजय चौधरी
सहसचिव

मा.श्री. व्ही.के. मुंदवाडकर
सदस्य

मा.श्री. शिवाजीराव कदम
सदस्य

मा.श्री. एस.आर. चौधरी
सदस्य

मा.श्री. एल.एल. कुलवाल
सदस्य

श्री. रोहित प्रकाश काळे
सदस्य

कु. देविना रंगनाथ काळे
सदस्य

श्री.मुकूल(शिवदीप) रंगनाथ काळे
सदस्य

॥ आमचे प्रेरणास्थान ॥

आमचे मार्गदर्शक

॥ आशीर्वाद ॥

आमचे मार्गदर्शक

मा.श्री. रंगनाथराव बा.काळे
अध्यक्ष
अजिंठा शिक्षण संस्था

मा.कै. बाबुरावजी काळे
अजिंठा शिक्षण संस्थेचे संस्थापक-अध्यक्ष
ज्येष्ठ स्वातंत्र्यसेनानी, नेते

मा.स्व. गंगुबाई बाबुरावजी काळे
प्रेमळ, वात्सल्यमूर्ती माता

प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे
संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालय, सोयगांव

मा.श्री.प्रकाशराव बा. काळे
सचिव
अजिंठा शिक्षण संस्था

आंतरराष्ट्रीय महिला दिनानिमित्त आयोजित कार्यक्रमात मा.कै. बाबुरावजी काळे यांच्या प्रतिमेचे पूजन करताना तहसिलदार श्रीमती छाया पवार, कार्यक्रमाच्या अध्यक्षा जि.प. सदस्या श्रीमती पुष्पाताई काळे, गट विकास अधिकारी श्री. प्रकाश जोंधळे, प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे आणि इतर.

राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने आयोजित 'शेतकऱ्यांच्या कर्ज माफीचे राजकारण' या विषयाच्या कार्यशाळेचे उद्घाटक शेतकरी आंदोलनाचे नेते श्री. अमर हबीब यांचा सत्कार करताना श्री. द्वारकाभाऊ पाथीकर, प्राचार्य डॉ.अशोक नाईकवाडे, कृषी तज्ञ विजयअण्णा बोराडे, संस्थेचे सचिव श्री. प्रकाश काळे आणि श्रीमती पुष्पाताई काळे.

आंतरराष्ट्रीय महिला दिन कार्यक्रमात ८० वर्षीय सरपंच श्रीमती सोनाबाई सोनवणे यांचा सत्कार करताना जि.प. सदस्या श्रीमती पुष्पाताई काळे, बाजूस प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे, तहसिलदार श्रीमती छाया पवार, बीडीओ श्री. प्रकाश जोंधळे, श्रीमती तेजस्विनी काळे आणि ग्रंथपाल श्रीमती बोराडे.

महामानव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जयंतीनिमित्त आयोजित कार्यक्रमात प्रमुख पाहुणे वक्ते म्हणून बोलतांना प्रसिद्ध विचारवंत स.भु. महाविद्यालयाचे मराठी विभाग प्रमुख डॉ. ऋषिकेश कांबळे बाजूस प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे, उपप्राचार्य डॉ.शिरीष पवार, उपप्राचार्य डॉ.रावसाहेब बारोटे आणि माजी प्राचार्य भगवानराव देशमुख आणि इतर.

माजी विद्यार्थी पालक कर्मचारी मेळाव्यात भाषण करताना पालक श्री.शेख अब्दुल शेख असम गुरूजी, बाजूस जेष्ठ नागरिक श्री. हरिभाऊ शिंदे, प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे उपप्राचार्य डॉ. रावसाहेब बारोटे, डॉ.शिरीष पवार आणि इतर मान्यवर.

विज्ञान विभागाच्या वतीने आयोजित विज्ञान महोत्सवात विद्यार्थ्यांनी अनेक प्रयोग सादर केले त्यांची माहिती देतांना एक विद्यार्थिनी, बाजूस संस्थेचे अध्यक्षा श्री. रंगनाथ काळे, उद्घाटक डॉ. लक्ष्मीकांत शिंदे, प्राचार्य डॉ.गणेश अग्निहोत्री, उपप्राचार्य डॉ. शिरीष पवार आणि इतर.

वाणिज्य विभागाच्या वतीने आयोजित राष्ट्रीय चर्चासत्राचे उद्घाटक कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून बोलतांना संस्थेचे अध्यक्ष श्री. रंगनाथ काळे, बाजूस प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे, गुजरात विद्यापीठाचे डॉ. मुखरम खान, पंजाब विद्यापीठाचे डॉ. अमरदीप सिंग, प्राचार्य लघाने आणि इतर मान्यवर.

मौजे कंकराळा येथे स्वच्छ ग्राम व जलसंधारणासाठी युवा या रासेयो शिबिराचा समारोप संस्थेचे सचिव श्री.प्रकाश काळे यांच्या हस्ते झाला. त्याप्रसंगी श्री. काळे यांचा वृक्षरोपटी देवून स्वागत करताना प्राचार्य डॉ.अशोक नाईकवाडे, श्री. रवि पाटील, कंकराळा ग्रामपंचायतीच्या सरपंच श्रीमती चंदाबाई राजपूत आणि इतर.

वाणिज्य विभागाच्या वतीने आयोजित चर्चासत्राचे उद्घाटन ज्योत प्रज्वलीत करून करताना पंजाब विद्यापीठाच्या डॉ. श्रीमती सिंग, प्राचार्य डॉ. लघाने, संस्थेचे अध्यक्ष श्री. रंगनाथ काळे, प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे, डॉ. अमरदीप सिंग आणि डॉ. मुखराम खान आणि इतर.

सोयगाव तालुक्यातील महिला सरपंच, उपसरपंच यांचा सत्कार महिला दिनानिमित्त आयोजित करण्यात आला, त्याप्रसंगी अध्यक्षपदावरून बोलतांना जि.प. सदस्या श्रीमती पुष्पाताई काळे बाजूस प्राचार्य डॉ.अशोक नाईकवाडे, तहसिलदार श्रीमती पवार, बीडीओ श्री.जोधळे आणि इतर.

राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाचे श्रम संस्कार आणि ग्राम स्वच्छता शिबिर मौजे कंकराळा येथे झाले. त्याप्रसंगी संस्थेचे अध्यक्ष मा. रंगनाथ काळे, प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे, उपप्राचार्य डॉ. बारोटे, उपप्राचार्य डॉ.शिरीष पवार आणि एन.एस.एस. कार्यक्रमाधिकारी डॉ. पंकज शिंदे यांच्या सोबत स्वयंसेवक विद्यार्थिनी व विद्यार्थी.

वाणिज्य विभागाच्या वतीने आयोजित 'डिजिटल पेमेंट सिस्टीम अॅण्ड रूरल इंडिया' या राष्ट्रीय चर्चासत्रास विद्यार्थिनी, प्राध्यापक मोठ्या संख्येने सहभागी झाले. सोबत प्राचार्य डॉ.अशोक नाईकवाडे, संयोजक डॉ.कुरपटवार आणि इतर.

श्री शिवाजी महाविद्यालय, कन्नड यांच्या वतीने आयोजित राज्यस्तरीय विज्ञान प्रयोग स्पर्धेत यशस्वी स्पर्धक विद्यार्थीनीचा महाविद्यालयात सत्कार करताना, प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे, उपप्राचार्य डॉ. बारोटे विज्ञान शाखेतील प्राध्यापक डॉ. विनोद बारोटे, प्रा. सुनिल चौधरे, प्रा.संतोष पडघन, डॉ. दीपक पारधे आणि इतर.

‘शेतकऱ्यांच्या कर्जमाफीचे राजकारण’ या राज्यस्तरीय कार्यशाळेतील शोध निबंधाचा ग्रंथ मराठवाडा शिक्षक आमदार श्री. विक्रम काळे यांना देत असतांना संस्थेचे अध्यक्ष श्री. रंगनाथ काळे, बाजूस श्री. द्वारकाभाऊ पाश्रीकर आणि प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे.

वार्षिक स्नेहसंमेलन अर्थात युवा दर्पण निमित्त आयोजित आनंद नगरीचे उद्घाटन करताना प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे, उपप्राचार्य डॉ. बारोटे, डॉ.शिरीष पवार, कार्यालय अधिकांक श्री. पंकज साबळे, प्रा. सैय्यद, प्रा.निलेश गाडेकर आणि इतर.

रक्तदान म्हणजेच जीवनदान या मोहिमेचा भाग म्हणून राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने संस्थेचे अध्यक्ष श्री. रंगनाथ काळे यांच्या जन्मदिनानिमित्त महाविद्यालयात रक्तदान शिबीर घेऊन पन्नासहून अधिक रक्तदात्यांनी रक्तदान केले. त्याप्रसंगी प्राचार्य डॉ. अशोक नाईकवाडे, उपप्राचार्य बारोटे, डॉ.पवार रासेयो कार्यक्रमाधिकारी डॉ.शिंदे आणि इतर प्राध्यापक वृंद.

महाविद्यालयाचा क्रीडा विभाग नेहमीच विविध खेळामध्ये अग्रेसर असतो. क्रीडा विभागप्रमुख डॉ. निलेश गाडेकर यांच्या सोबत हॉलीबॉल संघ. तसेच क्रीडा विभागाने विविध खेळात विभागीय व राज्यस्तरीय पुरस्कार प्राप्त केलेले आहेत.

संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालय, सोयगावचे प्राचार्य म्हणून २२ सप्टेंबर २०१७ रोजी डॉ. अशोक नाईकवाडे यांनी कार्यभार स्वीकारला. त्याप्रसंगी प्राध्यापक आणि शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांच्याशी संवाद साधतांना डॉ. अशोक नाईकवाडे.

अजिंठा शिक्षण संस्था, औरंगाबाद

मा.अध्यक्ष व मा.सचिव यांच्याकडून शुभेच्छा !

आपल्या अजिंठा शिक्षण संस्थेच्या संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालयात आपण सर्व विद्यार्थी/विद्यार्थिनी वेगवेगळ्या वर्गांना, अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेत आहोत. याबद्दल प्रारंभीच आम्ही आपले अभिनंदन करतो आणि नव्या शैक्षणिक वर्षाच्या शुभेच्छा देतो.

गेल्या ४७ वर्षांपासून आपले महाविद्यालय मराठवाड्याच्या ग्रामीण भागातील एक अतिशय चांगले महाविद्यालय म्हणून सर्वत्र परिचित आहे. प्रारंभी पासूनच ११ व १२ वी साठी व पदवी कला, वाणिज्य व विज्ञान तसेच व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या सौबत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांची गरज लक्षात घेऊन मराठी, राज्यशास्त्र, इतिहास, भूगोल या विषयात पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सुरू करण्यात आलेले आहेत, त्यास विद्यार्थ्यांचा चांगला प्रतिसाद आहे. पुढील काळात आणखी काही विषयात पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सुरू करित आहोत.

महाविद्यालयाचे नॅक आणि आयएसओ द्वारे मुल्यांकन झालेले असून नॅकचे मुल्यांकनाची दुसरी फेरी लवकरच होणार आहे तसेच ग्रीन ऑडीटही होणार आहे. महाविद्यालयातील प्राध्यापक आपली गुणवत्ता वाढवित असून महाविद्यालयाच्या परिस्थितीचा सर्वांगीण विकास करण्याचे प्रयत्न सुरू आहेत. नव्याने वृक्ष लागवड आणि त्याची जोपासना करण्यात येत असून बॉटॅनिकल गार्डनची निर्मिती करण्यात येत आहे. महाविद्यालयात चांगले शिक्षण मिळावे, यातून आदर्श नागरिक घडावेत यासाठी आमच्या संस्थेची महाविद्यालये कार्य करित असतात म्हणून विद्यार्थ्यांनी या महाविद्यालयातून उच्च शिक्षण घेऊन आपला विकास करावा. पालकांनीही त्यासाठी सहकार्य करावे असे वाटते.

सोयगावच्या डोंगरी भागातील प्रामुख्याने आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत घटकातील कष्टकरी, आदिवासी वर्गासाठी प्रस्तुत महाविद्यालय केवळ सोयगाव तालुक्यासाठीच नव्हे तर औरंगाबाद सौबत जालना, जळगाव या शेजारी जिल्ह्यातील सामान्य घटकातील मुला-मुलींच्या उच्च शिक्षणाची सुविधा झालेली आहे, याचा विशेष आनंद आहे.

महाविद्यालयात नव-नविन उपक्रम राबविण्यात येत आहेत. विविध कार्यक्रम घेण्यात येत आहेत. ज्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानात व कौशल्यात वाढ होईल. त्यासाठी विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयात दुरुचौज यावे व नियमित अभ्यास करून आपले व्यक्तिमत्त्व विकसित करावे. या वर्षापासून यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिकचे अभ्यासकेंद्र आपल्या महाविद्यालयात सुरू होत असून शिक्षण अर्धवट सोडलेल्या मुला-मुलींना पदवी शिक्षण घेता येईल.

आमच्या संस्थेच्या ध्येय धोरणाप्रमाणे महाविद्यालयास उच्च विद्या विशुषित व अनुभवी प्राध्यापक वर्ग व सेवाभावी शिक्षकेंतर् कर्मचारी कार्यरत असल्यामुळे तसेच समृद्ध ग्रंथालय, सुसज्ज प्रयोगशाळा, भव्य प्रांगण, क्रीडा आदि सुविधा असल्यामुळे प्राध्यापक विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी अतिशय चांगल्या प्रकारे कार्य करित असतात. आपण आम्हा संस्था चालकांनाही भेटू शकता, संवाद साधू शकता. सर्वांच्या सक्रीय सहभागातून शिक्षणाचा प्रसार आणि गुणवत्ता पूर्ण शिक्षण देणे ही संस्थेची इच्छा व ध्येय - धोरण आहे. पुन्हा एकदा सर्वांचे अभिनंदन व शुभेच्छा !

प्रकाश बाबुरावजी काळे
सचिव

रंगनाथ बाबुरावजी काळे
अध्यक्ष

अजिंठा शिक्षण संस्था, औरंगाबाद

यशस्वी जीवनासाठी गुणवत्ता आणि कौशल्य प्राप्त करा....त्याला पर्याय नाही...

प्राचार्यांचे मनोगत...

माझ्या प्रिय विद्यार्थी -विद्यार्थिनी, मित्र - मैत्रिणींनो

२०१८-२०१९ या शैक्षणिक वर्षात मी आपले हार्दिक स्वागत करतो. त्याचबरोबर मागील शैक्षणिक वर्षात झालेल्या विविध परीक्षेत व उपक्रमात सर्व परीक्षेत यश संपादन केलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांचे अगदी मनापासून अभिनंदन करतो. प्राचार्य म्हणून मी गेल्या एक वर्षापासून आपल्या सोबत, आपल्या पालकांसोबत संवाद साधत आहे. आपले महाविद्यालय हे अधिकाधिक विद्यार्थी हितासाठी कार्य करणारे असावे असा मी प्रयत्न केला आहे. नवे उपक्रम राबविले, कार्यक्रम घेतले. मुला-मुलींच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी प्रयत्न करित आहोत. आपण दररोज महाविद्यालयात सर्व तासिकांना हजर रहा. कार्यक्रमात भाग घ्या. ग्रंथालयाचा लाभ घ्या. क्रीडा, लेखन, वक्तृत्व, समाजसेवेसाठी “राष्ट्रीय सेवा योजना” अशा सर्व उपक्रमात सक्रीय भाग घ्या. कारण हे महाविद्यालय तुमचे आहे. तुमच्यासाठी आहे. तुमच्या काही अडी-अडचणी असतील तर त्या तुम्ही मनमोकळेपणे आपल्या प्राध्यपकांना अथवा मलाही सांगू शकता. त्या आपण सोडवू आणि तुमच्या सर्वांगीण विकासासाठी प्रयत्न करू.

विद्यार्थी-विद्यार्थिनी मित्रांनो, आपण विज्ञान तंत्रज्ञानाच्या युगात २१ व्या शतकाच्या दुसऱ्या शतकात वावरत आहोत. भविष्यात येणारे प्रत्येक वर्ष आपण निवडलेल्या संचितासह काही नव्या आकांक्षा, नवे स्वप्ने त्याचबरोबर नवी आव्हाने घेऊन डोकावत आहे. या अशा प्राप्त परिस्थितीशी दोन हात करत आपल्याला उज्वल अशा भविष्याकडे वाटचाल करावयाची आहे. आपली वाटचाल यशस्वी व कर्तृत्वसंपन्न व्हावी यासाठी आपल्या सर्वांना मनःपूर्वक शुभेच्छा !

आजचे हे जग जसे ज्ञानधिष्ठित आहे तसेच कौशल्याधिष्ठित देखील आहे. गुणवत्ता आणि कौशल्य यास आज पर्याय राहिलेला नाही. तेव्हा आपल्याला उच्चशिक्षण घेत असतांना ज्ञान आणि कौशल्य यांची सांगड घालूनच वाटचाल करावी लागेल. मागील शैक्षणिक वर्षात आपण ‘कौशल्याभिमुख शिक्षणासाठी महाविद्यालय (College for Skill Oriented Education) हे घोषवाक्य स्विकारून वाटचाल केलेली होती. यावर्षी ‘कौशल्य आणि व्यक्तिमत्व विकासासाठी महाविद्यालय (College for Skill and Personality Development) हे घोषवाक्य उराशी बाळगून आपणास वाटचाल करावयाची आहे.

वरील ध्येय प्रगतीसाठी पारंपारिक शिक्षणाबरोबरच काही कौशल्य आपल्याला प्राप्त करावयाचे आहेत. त्याचबरोबर विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा सर्वांगीण विकास यासाठी देखील काही नाविष्यपूर्ण उपक्रम महाविद्यालयात या शैक्षणिक वर्षात राबविले जाणार आहेत. उदा. कौशल्याभिमुख कार्यशाळांचे आयोजन, महिलांच्या सबलीकरणासाठी विविध उपक्रमांचे आयोजन, विद्यार्थ्यांना करिअर कौन्सिलींगच्या सुविधा अशा कांही घटकावर आधारित महाविद्यालयाच्या व विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी आम्ही अगदी तत्परतेने पारंपारिक शिक्षण पध्दतीमध्ये काही बदल करून विद्यार्थ्यांना स्वावलंबी आणि सक्षम बनविणारे शिक्षण देण्यासाठी घडपडणारच आहेत. तेव्हा अशा या शैक्षणिक परिवर्तनाच्या वाटचालीत आपण सहप्रवासी होऊन या अभियानात सामील व्हावे, असे मी आपणास विनम्रपणे आवाहन करतो आहे. पारंपारिक शिक्षणाच्या जोडीला व्यवसायाभिमुख शिक्षण देणारे काही कोर्सेस, योजना आणि उपक्रम महाविद्यालयात राबविले जाणार आहेत. कौशल्याभिमुख शिक्षणाबरोबरच महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांना त्यांच्या विचार आणि कार्यावर आधारित विविध प्रोजेक्ट देऊन त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास करण्याचा प्रयत्न केला आहे.

आमचे सर्व विद्यार्थी, विद्यार्थिनी आणि त्यांचे पालक, नागरीक, यांना आम्ही सांगू इच्छितो की आपण आपल्या महाविद्यालयाची शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी विशेष असे प्रयत्न करीत आहोत. गेल्या वर्षात आपण या दृष्टीने बरेच कार्य केले त्यामुळे आपणास आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील आय.एस.ओ.(ISO) नामांकन मे २०१८ मध्ये मिळालेले आहे तर पुढील दोन, तीन महिन्यात आपण नॅक मुल्यांकनाला (NAAC) ला सामोरे जाणार आहोत. महाविद्यालयाचे ग्रीन ऑडिटही होत आहे. महाविद्यालयाच्या परिसरात मोठ्या प्रमाणात वृक्ष लागवट आणि संवर्धन होत असून ३०० हून अधिक वृक्ष आपण लावलेली आहेत. बॉटनिकल गार्डन, वाहनतळ, कॅन्टीन आदी सुविधाही होत आहे. राष्ट्रीय सेवा योजना, कमवा आणि शिका योजना, हरित सेना, वृक्ष मित्र योजना आदींद्वारे परिसर विकासाचे कार्य होत आहे. या सर्व विकास कार्यात आपल्या सर्वांचे सहकार्य हवे आहेत.

विद्यार्थी मित्रांनो, वरील सर्व उपक्रम यशस्वीपणे राबविण्यासाठी आम्हाला आपल्या सक्रिय सहभागाची आवश्यकता आहे. हा सक्रिय सहभाग आपल्या उज्वल आणि यशस्वी भविष्याची इमारत उभी करेल असा विश्वास वाटतो. आपली संस्था आणि आपले महाविद्यालय आपल्या प्रगतीसाठी आहे. चला आपण सर्वजन नव्या जोमाने कार्याला प्रारंभ करू या....

आपला रनेहांकित,
डॉ.अशोक नाईकवाडे
प्राचार्य

अजिंठा शिक्षण संस्था आणि महाविद्यालयाची ध्येय धोरणे व उद्दिष्टे

१. ग्रामीण होतकरु, कष्टकरी असा समाज सर्व जाती, धर्म, संप्रदाय तसेच मागास भटके, विमुक्त आदिवासी समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी, सामाजिक व आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या समाजातील सर्व मुला-मुलींना शिक्षणाची सुविधा निर्माण करणे व त्यांच्या विकासाला चालना देणे.
२. नैतिक मूल्यांची बांधिलकी बाळगून नव्या बदलत्या आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक वातावरणातील आव्हानांना सामोरे जाण्याची क्षमता व पात्रता विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण करणे.
३. विद्यार्थ्यांचे बौद्धिक, आर्थिक सबलीकरण करणे.
४. आत्मविश्वास व शारीरिक क्षमता वाढवून सक्षमीकरण करणे.
५. खेळ, वक्तृत्व, साहित्य, कला यातून सर्वांगीण विकास घडवून आणणे.
६. स्वयंशिस्त व स्वयं अध्ययनातून अधिकाधिक संशोधनाभिमुख बनविणे.
७. उद्योजकतावृत्तीसाठी मार्गदर्शन व प्रशिक्षण देणे, कौशल्य विकास करणे.
८. अत्याधुनिक शिक्षण सुविधा निर्माण करणे.

Vision:

To, provide value based quality education and generate human resource equipped with contemporary skills.

“मूल्याध्यारित गुणात्मक शिक्षण देणे व आधुनिक कौशल्यासह विद्यार्थी निर्माण करणे.”

- * पात्र असलेले पण उच्च शिक्षणापासून वंचित असलेले विद्यार्थी शोधून काढणे.
- * श्रमाचे व शिक्षणाचे महत्व समजवून स्वावलंबी विद्यार्थी तयार करणे.
- * ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना गुणात्मक शिक्षण देवून आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या भागाच्या प्रगतीसाठी प्रयत्न करून विद्यार्थ्यांला जागतिक प्रवाहात समाविष्ट करणे संबंधी प्रयत्न
- * प्रचलीत व पायाभूत अभ्यासक्रमातून प्रयत्न करून नोकरीच्या संधी उपलब्ध करणे व त्याबाबत विद्यार्थ्यांना जागृत करणे.
- * मूल्याध्यारित शिक्षणातून विद्यार्थ्यांचे चरित्र घडविणे.
- * विविध कार्यक्रमातून पर्यावरण संवर्धन व सामाजिक जाणीव व राष्ट्रीयतेची जाणीव निर्माण करणे.

अजिंठा शिक्षण संस्था, औरंगाबाद
संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालय, सोयगाव
महाविद्यालय विकास समिती
(College Development Committee)

(महाराष्ट्र राज्याच्या २०१६ च्या नविन विद्यापीठ कायदानुसार गठीत)

१)	मा.श्री रंगनाथ बाबुरावजी काळे	अध्यक्ष
२)	मा.श्री प्रकाश बाबुरावजी काळे	सदस्य
३)	डॉ.श्री.अशोक भाऊराव नाईकवाडे प्राचार्य	पदसिध्द सचिव
४)	डॉ. शिरीष पवार	शिक्षक प्रतिनिधी सदस्य
५)	डॉ. रावसाहेब बारोटे	विभागप्रमुख सदस्य
६)	डॉ. सी.यु.भोरे	शिक्षक प्रतिनिधी सदस्य
७)	श्रीमती निर्मला बोराडे	महिला शिक्षक प्रतिनिधी सदस्या
८)	श्री पंकज साबळे	शिक्षकेत्तर प्रतिनिधी सदस्य
९)	सौ.पुष्पाताई प्रकाश काळे	समाजसेविका सदस्या
१०)	श्री संजय शहापूरकर	शिक्षण सदस्य
११)	डॉ.संजय पाटील	संशोधन सदस्य
१२)	श्री इंद्रजितसिंह खस	उद्योजक सदस्य
१३)	डॉ.प्रमोद पवार	समन्वयक(IQAC) सदस्य
१४)	विद्यार्थी परिषदेचे सभापती	पदसिध्द सदस्य
१५)	विद्यार्थी परिषदेचा सचिव	पदसिध्द सदस्य

महाविद्यालयाविषयी...

जेष्ठ स्वातंत्र्य सेनानी मा बाबुराव काळे यांनी १९७० मध्ये अजिंठा शिक्षण संस्थेची स्थापना केली. या अंतर्गत औरंगाबाद येथे पं.जवाहरलाल नेहरू महाविद्यालय आणि सोयगांव येथे संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालयाची सुरुवात सन १९७१ मध्ये करण्यात आली. सोयगांव सारख्या अतिशय दुर्गम व डोंगरी भागात शिक्षणासाठी मुलांची सोय व्हावी म्हणून मा. आप्पासाहेबांनी अतिशय दूरदृष्टीने तेव्हा वसतीगृहही सुरु केले होते. २००१ पासून संस्थेने अजिंठा येथे स्व.बाबुरावजी काळे कला वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय सुरु केलेले आहे.

अजिंठा शिक्षण संस्थेचे विश्वस्त आणि जेष्ठ साहित्यिक ना. धों. महानोर, प्राचार्य भगवानराव देशमुख यांच्यामुळे साहित्यिकांनी महाविद्यालयास सदैव भेटी दिल्या.बा. भ. बोरकर , पु.ल. देशपांडे , ना.स. इनामदार, शंकर पाटील, फ. मू. शिंदे, निळू फुले, जब्बार पटेल अशा कितीतरी जणांची नावं घेता येतील. २०१६ मध्ये ३८ वे मराठवाडा साहित्य संमेलनही घेण्यात आले.

या सर्वांच्या पदस्पर्शाने पावन झालेली भूमी ही मुळात कलावंतांची भूमी आहे. लोटू पाटील यांच्यासारख्या श्रेष्ठ नाट्य कलावंत याच भूमीतला. त्यामुळे सर्व श्रेष्ठ साहित्यिक व कलावंतांच्यामुळे इथल्या सांस्कृतिक चळवळीला चालना मिळत गेली. महाविद्यालयातल्या विद्यार्थ्यांना त्यातून प्रेरणा मिळत गेली.आज अनेक विद्यार्थी विविध क्षेत्रात उत्तम कार्य करीत आहेत. सोयगावचा सांस्कृतिक वारसा पुढे चालवत आहेत. गेले ४६ वर्षे अव्याहणणे या महाविद्यालयात ज्ञानदानाचे कार्य चालू आहे. महाविद्यालयाचा ही मोठा विस्तार झाला आहे. महाविद्यालयाची सुसज्ज मोठी इमारत आहे. स्वतंत्र्य मोठे ग्रंथालय,जीमखाना,विज्ञान,भूगोल,मानसशास्त्र,संगणकशास्त्र यांच्या स्वतंत्र प्रयोगशाळा क्रिडांगण, या सर्व सेवा सुविधा तर आहेतच त्या बरोबरच विद्यार्थ्यांच्या मानसिक, बौद्धिक आणि भावनिक विकासासाठी विविध उपक्रम राबवून विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास व्हावा यासाठी सर्व स्तरातून प्रयत्न केले जातात. २००७ नंतर विज्ञान शाखा,पदव्युत्तर विभाग आदींमुळे महाविद्यालयाच्या प्रगतीचा आलेख दिवसेंदिवस वाढतो आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी महाविद्यालय सातत्याने असेच नवनवे उपक्रम व योजना राबवत असते.

गेले ४७ वर्षे सातत्याने ज्ञानदानाचे कार्य करणाऱ्या शिक्षण संस्थेच्या संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालयाने हजारो विद्यार्थ्यांना शिक्षित करून या परिसराला विकासाच्या मुख्य

प्रवाहात आणण्यासाठी महत्वाची भूमिका बजावली आहे.

अजिंठा शिक्षण संस्थेने सोयगाव तालुक्याच्या विकासाकरिता आणि येथील गरीब,आदिवासी,मागास विद्यार्थ्यांना आपल्याच परिसरात शिक्षण मिळावे म्हणून या महाविद्यालयाची स्थापना केली. महाराष्ट्राचे तत्कालीन मुख्यमंत्री मा.ना. शंकररावजी चव्हाण व महसूल मंत्री मा.ना. रफिक झकेरिया यांच्या शुभहस्ते महाविद्यालयाचे नामकरण ' संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालय,सोयगांव असे केले.

हे महाविद्यालय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबादशी संलग्न असून २००२ पासून महाविद्यालयाचे कायम संलग्निकरण करण्यात आले. आपले महाविद्यालय हे जगाला विश्वशांतीचा संदेश देणाऱ्या गौतम बुद्धांच्या जीवनावरील चित्रलेखित लेणीच्या सानिध्यात आणि अजिंठा डोंगर रांगेच्या कुशीत निसर्गरम्य अशा ठिकाणी आहे. महाविद्यालयाची भव्य आणि सुसज्ज अशी इमारत आहे. महाविद्यालयाच्या १४ एकर विस्तीर्ण परिसरामध्ये भव्य क्रिडांगण,शासकीय तालुका क्रिडा संकुल,स्वतंत्र्य ग्रंथालय,समृद्ध प्रयोगशाळा, सांस्कृतिक सभागृह, प्रशस्त वर्गखोल्या मुला - मुलींसाठी व कर्मचाऱ्यांसाठी स्वतंत्र्य स्वच्छतागृहे, पिण्यासाठी शुध्द व थंड पाणी तसेच आधुनिक सोयींनी युक्त वसतीगृह इत्यादी सर्व सोयी - सुविधा उपलब्ध आहेत.

इ.११ वी पासून ते पदव्युत्तर पर्यंतचे शिक्षण येथे दिले जाते. ११ वी १२ कला, वाणिज्य, विज्ञान आणि किमान कौशल्यावर आधारित अभ्यासक्रम तसेच बी.ए./ बी.कॉम./ बी.एस्सी/ बी.सी.एस इत्यादी अभ्यासक्रम शिकवले जातात. तसेच एम.ए.मराठी,इतिहास,राज्यशास्त्र आणि भूगोल हे पदव्युत्तर अभ्यासक्रम आहेत. याशिवाय व्यवसाय पूरक प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमही शिकवले जातात.

विद्यार्थ्यांसाठी विविध सेवा व सुविधा

१) ग्रंथालय Knowledge Resource Center (KRC)

१) ग्रंथालयाची स्वतंत्र इमारत आहे. ग्रंथालयात एकूण ३४००० ग्रंथ आहेत तसेच २०० हून अधिक विविध कोश आहेत. या सर्वांचा लाभ घेण्यासाठी महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून १०० रु. अनामत रक्कम घेऊन विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयाचे सभासद करून घेतले जाते. सदस्य विद्यार्थ्यांना ग्रंथालय कार्डवर, एका आठवड्यासाठी दोन पुस्तक दिली जातात.

विद्यार्थ्यांना सहाय्य निधी मधून अभ्यासक्रमाची पुस्तक खरेदी केली जातात. गरीब, होतकरू, आणि अभ्यासू विद्यार्थ्यांना पूर्ण वर्षभरासाठी, चांगला अभ्यास करतायावा म्हणून कोणत्याही प्रकारचे शुल्क न आकरता ते पुस्तक दिले जाते. वर्षाच्या शेवटी ती पुस्तक परत घेतली जातात. महाविद्यालयातले अनेक विद्यार्थी दरवर्षी यायोजनेचा लाभ घेतात.

ग्रंथालयातील ग्रंथांची मांडणी विषयानुसार व वर्गानुसार संगणकीकृत केलेली. असल्याने विद्यार्थ्यांना प्राध्यापकांना आणि इतर सदस्यांना ग्रंथांची देवाण घेवाण कमी वेळात केली जाते. त्यामुळे कमी वेळात जास्तीत जास्त वाचकास पुस्तक देण्यास ग्रंथालय प्रयत्नशील असते.

आपले ग्रंथालय हे संदर्भ ग्रंथ, क्रमिक पुस्तक, मासिक, साप्ताहिक आणि त्या त्या विषयाला वाहिलेली नियतकालिक यांनी समृद्ध आहे. तसेच वेळोवेळी उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ आणि विद्यापीठाच्या अभ्यासमहामंडळाने शिफारस केलेली क्रमिक पुस्तके व संदर्भ ग्रंथ खरेदी केले जातात. ही सर्व ग्रंथ संपदा विद्यापीठ अनुदान आयोग, महाराष्ट्र शासन यांच्या अनुदानातून तसेच सिध्दीविनायक पुस्तक पेढी मुंबई व वैयक्तिक देणगीदार सर्वांच्या सहकार्यामुळे ग्रंथालय समृद्ध होते.

KRC च्या माध्यमातून शेकडो ई बुक व ई जर्नलही उपलब्ध करून दिले जातात. तसेच ११ वी व १२ वी च्या गरीब व होतकरू विद्यार्थ्यांसाठी सिध्दीविनायक पुस्तक पेढी, मुंबई यांच्या सहकार्याने वर्षभर वापरण्यासाठी मोफत पुस्तके देण्यात येतात. (नियम व अटी लागू)

ग्रंथालयात विद्यार्थी - विद्यार्थिनी व प्राध्यापकांसाठी स्वतंत्र वाचनकक्ष आहे. या विभागात विद्यार्थ्यांना नियतकालिके संदर्भ ग्रंथ व स्पर्धा परीक्षेची पुस्तके इत्यादी वाचनासाठी दिली जातात. तसेच परीक्षेच्या कालावधी मध्ये विद्यार्थ्यांसाठी महाविद्यालयीन वेळे व्यतिरिक्त सायंकाळीन आभ्यसिका खुली करून देण्यात येते. महाविद्यालयातील समृद्ध ग्रंथसंपदेचा विनीयोग व्यापक प्रमाणात व्हावा यासाठी, ग्रंथालय आपल्या दारी' या योजने अंतर्गत सोयगाव परिसरातील वाचनप्रेमी, अभ्यासक, विद्यार्थी तसेच अबाल वृद्धांनी ग्रंथालयास भेट द्यावी

२) जीमखाना / व्यायमशाळा

शरीर निरोगी तर मन निरोगी व प्रत्येकाचे मन निरोगी तर समाज निरोगी निरामच जीवनासाठी व्यायाम गरजेचा आहे हे ओळखूनच महाविद्यालयात अत्याधुनिक जीमखाना

तयार करण्यात आला आहे. त्या माध्यमातून गेले अनेक वर्ष विद्यार्थी त्याचा लाभ घेत आहेत. तसेच अल्पदरामध्ये बाहेरच्या विद्यार्थ्यांनाही प्रवेश दिला जातो.

३) मुलींसाठी वसतीगृह -

ग्रामीण भागातील मुलींना अल्पदरात राहण्यासाठी व्यवस्था व्हावी आणि उत्तम शिक्षण घेता यावे यासाठी महाविद्यालयाने विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या सहकार्याने, सर्व सोयींनी युक्त असे वसतीगृह सुरु केले आहे. सदर वसतीगृह विद्यार्थींनीना अल्पशा दरामध्ये प्रवेश देण्यात येतो. ज्यांना प्रवेश घ्यावयाचा आहे. त्यांनी वसतीगृह समितीशी संपर्क करावा.

४) स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र - प्लेसमेंटसेलची स्थापना -

ग्रामीण भागातील विद्यार्थी हा शहरी विद्यार्थ्यांच्या तुलनेत कुठेही मागे राहू नये यासाठी महाविद्यालय स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्राची स्थापना केली आहे. या सदरभातील मुबलक ग्रंथ ग्रंथालयात असून वाचन कक्षामध्ये बसून विद्यार्थी त्याचे वाचन करतात. तसेच लोकसेवा आयोग, रेल्वे भरती बोर्ड, राष्ट्रीयकृत बँक भरती बोर्ड, पोलीस भरती संरक्षण दल अशा विविध स्पर्धात्मक परीक्षेसाठी प्रोत्साहित करणारे कार्यक्रम व व्याख्याने ठेवली जातात आणि अनुभवी प्राध्यापक मार्गदर्शन करतात. प्लेसमेंटसेल द्वारा नोकरभरती मेळावे घेतले जातात. १ मे २०१८ रोजी नोकर भरती मेळाव्यासाठी ३५० हून अधिक विद्यार्थी सहभागी झालेले होते त्यातील साधारणतः २०० विद्यार्थ्यांना नोकऱ्या उपलब्ध झाल्या. पुढील काळात वर्षातून २ अथवा ३ वेळा असे नोकरभरती मेळावे घेण्यात येणार आहे.

विविध उपक्रम -

विद्यार्थ्यांना शिक्षण देत असताना त्यांचा मानसिक आणि भावनिक विकास गरजेचा आहे. त्यासाठी खालील उपक्रम राबवले जातात.

१) अभिभाषण व स्वागत -

महाविद्यालयाचे नियमित वर्ग सुरु होण्यापुर्वी नव्याने महाविद्यालयात आलेल्या विद्यार्थ्यांना उद्देशून महाविद्यालयाचे प्राचार्य स्वागतपर भाषण करतात. महाविद्यालयाचा परिचय करून दिला जातो. विद्यार्थ्यांचे स्वागत केले जाते. या निमित्ताने विद्यार्थ्यांचे समुपदेशन करून त्यांना दिशा दिली जाते.

२) विविध कार्यशाळा व व्यक्तिमत्व विकास शिबीर -

महाविद्यालयात येणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडे अनेक सूक्ष्म कला - गुण असतात. मात्र ते व्यक्त होत नाहीत. त्यांचे कला आणि कौशल्ये विकसित व्हावे यासाठी व्यक्तिमत्व विकास, सूत्रसंचालन, लेखन, संपादन आदी कार्यशाळा घेतल्या जातात.

३) युवादर्पण महोत्सव -

युवादर्पण या महोत्सवात विद्यार्थ्यांच्या सांस्कृतिक जाणिवा विकसित होतात. गायन, नृत्य, अभिनय, नेतृत्व लेखन, वक्तृत्व अशा सर्वच कला गुणांना वाव दिला जातो. गायन, नृत्य, रांगोली, क्रिडा स्पर्धा या बरोबरच सारी डे, यलो - ब्लॅक डे, मिसमॅच डे, फनफेअर, ट्रेडिशनल डे असे विविध उपक्रम या अंतर्गत राबवले जातात. सळसळत्या तरुणाईच्या अतिशय उत्साहाच्या वातावरणात हा महोत्सव संपन्न होतो.

४) विद्यार्थी संसद -

विद्यार्थ्यांमध्ये नेतृत्वगुण, निर्णय क्षमता, आत्मविश्वास विकसित व्हावा या हेतूने प्रत्येक शैक्षणिक वर्षासाठी विद्यार्थी संसद स्थापन केली जाते. त्यासाठी गुणवत्तेनुसार वर्ग प्रतिनिधींची निवड केली जाते. त्याच बरोबर क्रिडा, राष्ट्रीय सेवा योजना व सांस्कृतिक विभागासाठी विद्यार्थी प्रतिनिधी निवडले जातात. विशेष उपक्रम प्रतिनिधी निवड केली जाते यातूनच सचिव आणि विद्यापीठ प्रतिनिधी निवडला जातो.

५) भिक्तीपत्रक आणि शिल्प वार्षिकांक संपादन -

शिल्प हा महाविद्यालयाचा वार्षिकांक आहे. ज्यामध्ये महाविद्यालयाचा संपूर्ण वर्षाचालेखाजोखा मांडलेला असतो. विद्यार्थ्यांना त्यांच्या भावना आणि विचार व्यक्त करण्यासाठी या माध्यमातून संधी दिली जाते. त्यामुळे विद्यार्थी लेख, कथा, कविता, प्रवासवर्णन, लेखन यात करू शकतात. या अंकात मराठी, हिंदी इतर माहितीपूर्ण लेखनतसेच इतर अनुषंगिक आणि इंग्रजी तिन्ही भाषेत विद्यार्थ्यांना लिहिता येत. या बरोबरच ग्रंथायन आणि साहित्य संवाद भिक्तीपत्रके ही संपादित केली जातात.

६) इतर उपक्रम -

अभ्यासक्रमा व्यतिरिक्त विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासाठी विविध सांस्कृतिककार्यक्रम, परिसंवाद वक्तृत्व, वाद - विवाद स्पर्धा आदी उपक्रम राबवले जातात. विविध विभागा मार्फत शैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले जाते. व्याख्यान, परिसंवाद, चर्चासत्र यांचे आयोजन केले जाते. वाङ्मय मंडळ, सामाजिक शास्त्र मंडळ, वाणिज्य मंडळ, विज्ञान मंडळ यांच्या द्वारा शैक्षणिक उपक्रम राबवले जातात.

सामाजिक जाणिव आणि आर्थिक मदतीसाठी विविध योजना

१) राष्ट्रीय सेवा योजना -(N.S.S.)

विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक जाणिव निर्माण व्हावी यासाठी हा विभाग कार्य करतो. आपल्या महाविद्यालया मध्ये २५० विद्यार्थ्यांचे युनिट कार्यरत आहे. यामध्ये १) आपत्ती व्यवस्थापन आणि रेड रिबन क्लब स्थापन केले जातात. तसेच महाविद्यालयातर्फे तीन वर्षासाठी एक गाव दत्तक घेऊन तिथे सात दिवसीय श्रमसंस्कार शिबीर घेतले जाते त्याबरोबरच शासकीय ग्रामसुधार योजना व सामाजिक कार्यक्रम राबवले जातात. यात सहभागी विद्यार्थ्यांना विद्यापीठीकडून प्रमाणपत्र दिले जाते. तसेच उत्कृष्ट कार्यकरणान्या विद्यार्थ्यांचा गौरव करण्यात येतो. रासेयो च्या या राष्ट्रीय उपक्रमात सहभागी झाल्याबद्दल प्रत्येक विद्यार्थ्यांस १० गुण दिले जातात.

२) हरित सेना - वृक्ष मित्र योजना-

हरीत सेनेची स्थापना करून वृक्ष लागवड व संवर्धनासाठी प्राध्यापक-विद्यार्थी यांचा हा विभाग असून त्यात २५० सदस्य आहेत. गेल्या वर्षात महाविद्यालयत परिसरात ३५० हून अधिक वृक्ष लागवड आणि त्याचे संवर्धन करण्यात आलेले आहे. त्यासाठी वृक्षमित्र योजना कार्यरत आहे.

३) कमवा आणि शिका विद्यार्थी सहाय्य निधी -

विद्यार्थ्यांमध्ये श्रमाची मूल्य रुजावे आणि गरीब विद्यार्थ्यांना आर्थिक मदत व्हावी यासाठी महाविद्यालयाने विद्यार्थ्यांना सहाय्य निधी आणि कमवा शिका विद्यार्थी सहाय्य निधी उपक्रम सुरु केला आहे. महाविद्यालयातील प्रशासना बरोबर सामाजिक भान असणारे शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच ग्रामस्थ यांच्या मदतीने कमवा शिका सहकार्य निधीत सातत्याने भर पडत आहे. यामध्ये विद्यार्थी विविध प्रकारची कौशल्याची कार्ये पार पाडतात. सहभागी विद्यार्थ्यांने महिन्यातले विशिष्ट तास श्रमदान करणे अपेक्षित असते. त्याबद्दल्यात त्या विद्यार्थ्यांना सहाय्य निधी दिला जातो. याबरोबर जो सहाय्य निधी उभारला जातो. त्यातून गरीब विद्यार्थ्यांना पुस्तके व शैक्षणिक साहित्य देऊन मदत केली जाते. तसेच परीक्षेत विशेष प्राविण्य मिळवणारे व खेळामध्ये विशेष प्राविण्य मिळवणारे विद्यार्थी यांनाही मदत केली जाते.

४) प्राध्यापक प्रबोधीनी -

प्राध्यापक प्रबोधीनी व्याख्यानमाला या उपक्रमातून प्राध्यापकांची विविध विषयावर व्याख्याने आयोजित केली जातात. विषयज्ञान वाढविणे आणि प्रबोधन करणे यासाठी हा उपक्रम राबविण्यात येतो.

भारत सरकारच्या आर्थिक सवलती व शिष्यवृत्ती

१. निर्वाह शिष्यवृत्ती (मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी)
२. राष्ट्रीय शिष्यवृत्ती
३. राष्ट्रीय कर्जाऊ शिष्यवृत्ती
४. प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकांच्या मुलांना अगर मुलींना मिळणारी भारत सरकारची गुणवत्ता शिष्यवृत्ती
५. अ.हिंदी राज्यातील विद्यार्थ्यांना मिळणारी शिष्यवृत्ती
६. अपंग मुलांसाठी केंद्रसरकाराची शिष्यवृत्ती
७. मागासवर्गीय अनुसूचित जाती, जमाती, नवबौध्द व इतरमागासवर्गीय (एस.सी.,एस.टी., एन.टी., व्हि.जे.एन.टी., ओ.बी.सी.,एस.बी.सी.) विद्यार्थ्यांना भारत सरकारची शिष्यवृत्ती व फी माफी.
८. अल्पसंख्याकांच्या पाल्यांना मिळणारी शिष्यवृत्ती
९. आम आदमी विमा योजना (कनिष्ठ महाविद्यालयासाठी)

वरील सर्व शिष्यवृत्त्या व फी सवलती पात्र विद्यार्थ्यांना संबंधित, खात्याकडून मंजूरी मिळाल्यावर महाविद्यालयामार्फत मिळतील.

भारत सरकार शिष्यवृत्तीचा फॉर्म या कार्यालयात दाखल करण्यासाठी संबंधित विद्यार्थ्यांनी खालील बाबींची पूर्तता करावी. शिष्यवृत्ती / फी सवलत फॉर्म प्रवेश झाल्यानंतर त्याच दिवशी किंवा नंतर दोन तीन दिवसांच्या आत घेऊन जाऊन आधार कार्ड सत्यप्रत जोडावी.

१. सदरील फी सवलती साठी / स्कॉलरशीपसाठी त्या त्या योजनेखाली विद्यार्थ्यांने स्वतंत्र फॉर्म भरणे आवश्यक आहे.
२. शिष्यवृत्तीचे कोरे आवेदनपत्र महाविद्यालयातून विनामूल्य मिळतील. भरलेले व आवश्यक कागदपत्र जोडलेले आवेदनपत्र स्विकारले जातील.
३. कोरे आवेदनपत्र घेण्यासाठी व भरलेले आवेदनपत्र दाखल करण्यासाठी विद्यार्थी स्वतःहजर असणे आवश्यक आहे. कोरे आवेदनपत्र एकदाच मिळेल व त्यासाठी ओळखपत्र किंवा प्रवेश पावती दाखवावी लागेल.
४. आवेदन पत्र महाविद्यालयात दाखल करण्याची शेवटची तारीख १५ ऑगस्ट आहे. मुदतीनंतर कोणत्याही परिस्थितीत फॉर्म स्विकारले जाणार नाहीत.
५. विवाहित महिलांनी पालक म्हणून पतीस दाखवावे व पतीच्या उत्पन्नाचा दाखला जोडावा. वडीलांच्या / आईच्या उत्पन्नाचा दाखला जोडू नये.
६. खाजगी / सरकारी निमसरकारी इ.नोकरी करणाऱ्या पालकांनी तसेच पेन्शन घेणाऱ्या पालकांनी उत्पन्नाचा दाखला त्याच्या तालुक्याच्या तहसिलदाराचा जोडावा.
७. पालक म्हणून वडील / आई असतील व ते ह्यात नसल्यास त्यांच्या मृत्यूचा दाखला जोडावा व जे पालक दाखवाल त्याच्या उत्पन्नाचा दाखला जोडावा.
८. शिष्यवृत्ती घेण्यासाठी खंड झाल्यास संबंधित तहसिलदार यांचे मूळ शिक्षणात खंड पाडल्याचे प्रमाणपत्र सोबत जोडावे.
९. उत्पन्नाचा दाखला, प्रमाणपत्र मूळ रहिवाशी असलेल्या तालुक्याच्या तहसिलदाराचे जोडावे.
१०. जिल्हा बदल झालेला असल्यास पुर्वीच्या जिल्हा समाज कल्याण अधिकाऱ्याचे जिल्हा बदल प्रमाणपत्र अर्जासोबत जोडावे व महाविद्यालय बदल झाल्यास परवानगी देण्याबाबतचे जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, यांचे पत्र फॉर्म सोबत जोडावे.
११. शिष्यवृत्ती अर्जाधील प्रत्येक रकाना भरलेला असावा काही माहिती आवश्यक नसल्यास निरंक लिहावे.
१२. शाळेच्या टि.सी.वरील जातीच्या यादीतील व जातीच्या प्रमाणपत्रातील जात सारखी पाहिजे तरच शिष्यवृत्ती अर्ज स्विकारला जाईल.

प्रवेश घेण्यापूर्वी काही सूचना

विद्यार्थ्यांला ज्या वर्गात प्रवेश घ्यावयाचा असेल त्या वर्षापूर्वीची परीक्षा विद्यार्थ्यांस अधिकृतपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे.

१. विद्यार्थ्यांने प्रवेश अर्ज पूर्णपणे व अचूक भरावा. प्रवेशासाठी लागणारी कागदपत्रे उदा. शाळा सोडल्याचा दाखला, गुणपत्रक, उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र इ. सोबत जोडून प्रवेश अर्ज दाखल करावा.
२. प्रवेश अर्ज विद्यार्थ्यांने स्वतः भरून महाविद्यालयात योग्य ती फी भरून दाखल करावा पूर्ण फी भरल्याशिवाय प्रवेश निश्चित होणार नाही.
३. प्रवेश अर्ज पालकांचे / वडीलांचे उत्पन्न, कायमचा पत्ता, फोन नंबर व इतर माहिती अचूक भरून अॅडमिशन कमिटीकडून तपासून घेऊनच कार्यालयात द्यावा.
४. विद्यार्थ्यांने त्यास घ्यावयाची विद्याशाखा व विषय यांची अचूक निवड करूनच प्रवेश फॉर्मवर लिहावे माहिती पत्रकात दिलेल्या ग्रुपमधूनच विषयाची निवड करावी.
५. महाविद्यालयात प्रवेश गुणवत्ता व वर्तणुकीचा विचार करून दिला जाईल.
६. विद्यार्थ्यांनी आपला प्रवेश दिलेल्या मुदतीतच घ्यावा. उशिरा आलेल्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जाणार नाही.
७. वरिष्ठ व कनिष्ठ महाविद्यालयातील प्रवेशासंबंधीचे नियम व अटी, आरक्षण महाराष्ट्र राज्य उच्च माध्यमिक मंडळ, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद व महाराष्ट्र शासन यांनी वेळोवेळी दिलेल्या सूचनेनुसार असतील.
८. प्रवेश अर्ज स्विकारल्यानंतर प्रवेश देण्याचा अंतिम अधिकार प्राचार्यांना राहिल व प्राचार्यांच्या स्वाक्षरी नंतरच प्रवेश निश्चित होईल.
९. डुप्लीकेट टी.सी. धारक विद्यार्थ्यांला पूर्ण शुल्क भरावे लागेल.
१०. महाविद्यालयाने वेळोवेळी केलेल्या सूचनेप्रमाणे व मागणी केल्यास इतर कागदपत्रांची पूर्तता विद्यार्थ्यांस करावी लागेल.
११. फी सवलत स्कॉलरशीप इत्यादींसाठी विद्यार्थ्यांने मुदतीत अर्ज न केल्यास व ती न मिळाल्यास त्या बाबतची जबाबदारी विद्यार्थ्यांवर राहिल. सदरील फी सवलत / स्कॉलरशीप नामंजूर झाल्यास विद्यार्थ्यांस पूर्ण फी भरावी लागेल.
१२. शिक्षणात खंड असल्यास व अशा विद्यार्थ्यांना फी सवलती / शिष्यवृत्ती घ्यावयाची असल्यास मा.तहसिलदार यांचे गॅप सर्टिफिकेट जोडावे.
१३. ई.बी.सी.फॉर्म सोबत २ प्रतिमध्ये सक्षम अधिकाऱ्याचे तहसिलदार यांचे उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र व वडीलांचे आपत्य संबंधीचे प्रमाणपत्र जोडावे
१४. विद्यार्थ्यांनी आपला रक्त गट प्रवेश फॉर्मवर द्यावा.
१५. आधार कार्ड / मतदान कार्ड / प्रवेश फॉर्म सोबत जोडावे.
१६. प्रवेशा सोबत अॅन्टी रॅगींग फॉर्म भरणे अनिवार्य आहे.
१७. विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाचे ओळखपत्र (I-Card) तयार करून घेवून ते सोबत ठेवणे.

विद्यार्थ्यांसाठी शिस्तपालनाचे नियम

- १ महाविद्यालयात प्रवेश मिळाल्यावर प्रत्येक विद्यार्थ्याने ओळखपत्र घेतले पाहिजे. ओळखपत्र अचुक संपूर्ण माहिती, भरून त्यावर आपला नविन फोटो लाऊन प्राचार्यांची स्वाक्षरी घेणे आवश्यक आहे. विद्यार्थ्याने महाविद्यालयात भरलेल्या फी च्या पावत्या सांभाळून ठेवाव्यात.
- २ विद्यार्थ्याने आपले ओळखपत्र महाविद्यालयात येताजातांना, प्रांगणात वावरतांना तसेच ग्रंथालय व परीक्षेत बसतांना स्वतःजवळ बाळगणे आवश्यक आहे.
- ३ ओळखपत्र हरवल्यास किंवा त्यांचा गैरवापर झाल्यास त्यांची संपूर्ण जबाबदारी विद्यार्थ्यांवर राहिल.
- ४ विद्यार्थ्यांना डुप्लीकेट ओळखपत्र प्राचार्यांच्या परवानगीने व रु.२० भरून मिळू शकेल.
- ५ विद्यार्थ्याने महाविद्यालयातील आपला प्रवेश रद्द केल्यास ओळखपत्र जमा करावे.
- ६ महाविद्यालयाच्या सूचना फलकावर वेळोवेळी लागणाऱ्या सर्व प्रकारच्या सूचना विद्यार्थ्यांने वाचल्या पाहिजे. त्यासाठी रोज सूचना फलक पाहण्याची सवय ठेवावी.
- ७ विद्यार्थ्याने आपल्या विषयाच्या तासिकांना नियमित हजर रहावे.
- ८ विद्यार्थ्याने आपल्या स्वतःच्या तासाखेरीज अन्यवर्गाच्या अथवा अन्यविषयाच्या तासांना संबंधीत प्राध्यपकांच्या परवानगीशिवाय बसू नये.
- ९ वर्ग चालू असतांना विद्यार्थ्यांस कोणीही भेटण्याचा प्रयत्न करू नये भेटण्यासंबंधीची माहिती प्रथम कार्यालयात द्यावी.
- १० इतर तासीका चालू असतांना आपल्या वागण्याने कुठलाही त्रास त्यांना होणार नाही यांची प्रत्येक विद्यार्थ्यांने काळजी घ्यावी.
- ११ महाविद्यालयात व महाविद्यालया बाहेर कोठे ही विद्यार्थ्यांचे वर्तन सभ्यतेचे असावे महाविद्यालयाचे नांव बदनाम होईल अशा प्रकारचे वर्तन करू नये.
- १२ विद्यार्थी, विद्यार्थिनीस महाविद्यालयात कोणी त्रास देत असल्यास त्या संबंधीची माहिती प्राचार्य / उपप्राचार्य यांच्याकडे द्यावी.
- १३ रँगिंग करणे / घेणे हा दखलपात्र गुन्हा आहे त्यासाठी विद्यार्थ्यांने रँगिंग करण्याचा घेण्याचा प्रयत्न करू नये.
- १४ एखाद्या विद्यार्थ्यांने महाविद्यालयाच्या शिस्त पालनाचे नियम मोडल्यास त्या संदर्भात शिस्त पालन समिती व प्राचार्य योग्य तो निर्णय घेतील तो अंतिम निर्णय असून तो त्या विद्यार्थ्यांस बंधनकारक असेल.

महाविद्यालय सोडल्याचा दाखला (T.C.) संबंधी नियम

विद्यार्थ्यांने महाविद्यालयातील शिक्षण पूर्ण झाल्यास अथवा सोडल्यास त्याने केलेल्या मागणी नुसार महाविद्यालय सोडल्याचा दाखला दिला जातो. त्यासाठी त्यास,

१. टि.सी.काढण्यासंबंधी महाविद्यालयात छापील अर्ज मिळेल तो त्याने पूर्ण अचुक भरून कार्यालयात द्यावा.
२. निर्धारित शुल्क भरून सदरील पावती अर्जासोबत जोडावी.
३. अर्ज केल्यापासून साधारणपणे पाच दिवसात टि.सी.मिळेल.
४. मूळ टि.सी. हरवला असल्यास डुप्लीकेट टि.सी.मिळेल पण मा.तहसिलदार यांचे प्रतिज्ञापत्र संबंधीत व पोलीस स्टेशन यांना दिलेला T.C. हरविण्याचा अर्जाची प्रत अर्जासोबत जोडावी.
५. टि.सी.अर्जासोबत मागील परीक्षा उत्तीर्ण / अनुत्तीर्ण झाल्याचे गुणपत्रकाची सत्यप्रत जोडावी.
६. टि.सी.अर्जासोबत आधारकार्ड ची झेरॉक्स जोडावी.
७. विद्यार्थ्यांनी स्वतः टि.सी.घेण्यासाठी यावे दुसऱ्यास टि.सी.दिली जाणार नाही.

कनिष्ठ महाविद्यालय विभाग

इ.११ वी, १२ वी कला, वाणिज्य, विज्ञान व किमान कौशल्यावर आधारीत अभ्यासक्रम (HSC Vocational)

प्रवेशसंबंधी माहिती :

एस.एस.सी.बोर्ड / १० वी चा निकाल जाहिर झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना इयत्ता ११ वी कला, वाणिज्य, विज्ञान किंवा एम.सी.व्ही.सी. वर्गामध्ये प्रवेश दिला जाता. १० वी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांनी निकाल लागल्यापासून १० दिवसांच्या आत प्रवेश अर्ज / माहितीपत्रक घेऊन प्रवेश घेणे.

विद्यार्थ्यांनी स्वतः महाविद्यालयात येऊन प्रवेश घेणे, प्रवेश अर्जामध्ये अचूक माहिती भरून सोबत योग्य ती कागदपत्रे जोडणे आवश्यक आहे. प्रवेश घेतेवेळी विद्यार्थ्यांना भरलेल्या प्रवेश फिसची रितसर पावती घ्यावी. सदरील पावती विद्यार्थ्यांनी सांभाळून ठेवावी. ११ वी उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना इयत्ता १२ वी मध्ये प्रवेश घेता येईल. १२ वी वर्गात प्रवेश घेतेवेळी विद्यार्थ्यांनी ११ वी वर्गासाठी घेतलेले विषय / शाखा / अभ्यासक्रम १२ वी वर्गासाठी कायम ठेवावी लागेल. ११ वी, १२ वी कला, वाणिज्य, विज्ञान व एम.सी.व्ही.सी. वर्गात प्रवेश मिळविण्यासाठी प्रमाणित असलेली पात्रता परीक्षा फी, उपस्थिती उच्च माध्यमिक बोर्डाच्या नियमानुसार राहिल.

इ.११ वी कला, वाणिज्य, विज्ञान व एच.एस.सी.व्होकेशनल वर्गात प्रवेश घेतांना प्रवेश अर्जासोबत खालीलप्रमाणे कागदपत्रे जोडावीत

- इयत्ता १० वी उत्तीर्ण मुळ गुणपत्रक व दोन सत्यप्रती.
- शाळा सोडल्याचा दाखला (एल.सी.) व त्याच्या दोन सत्यप्रती.
- जातीचा दाखला सत्यप्रत (झेरॉक्स).
- आर्थिकदृष्ट्या मागास विद्यार्थ्यांसाठी ई.बी.सी.फॉर्म.
- वडीलांचा / पालकांचा उत्पन्नाचा दाखला.
- विद्यार्थ्यांचे तीन फोटो.
- प्राथमिक / माध्यमिक शिक्षकांच्या पाल्यासाठी पी.टी.सी.फॉर्म.

इ.१२ वी कला, वाणिज्य, विज्ञान व एच.एस.सी.व्होकेशनल वर्गात प्रवेश घेतांना प्रवेश अर्जासोबत खालीलप्रमाणे कागदपत्रे जोडावीत

- इयत्ता ११ वी उत्तीर्ण मुळ गुणपत्रक व दोन सत्यप्रती.
- आर्थिकदृष्ट्या मागास विद्यार्थ्यांसाठी ई.बी.सी.फॉर्म.
- प्राथमिक / माध्यमिक शिक्षकांच्या पाल्यासाठी पी.टी.सी.फॉर्म.
- जातीचा दाखला सत्यप्रत (झेरॉक्स).
- वडीलांचा / पालकांचा उत्पन्नाचा दाखला.
- विद्यार्थ्यांचे तीन फोटो.
- इतर महाविद्यालयातून ११ वी उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी ११ वी पास
- मार्कमेमो व शाळा सोडल्याचा दाखला (एल.सी.)
- जिल्हाबदल असल्यास शिक्षण अधिकाऱ्यांची परवानगी.
- ई.बी.सी.मंजुरी क्रमांक व शिष्यवृत्ती घेतली असल्यास शिष्यवृत्ती मंजुरी क्रमांक.

टिप : ज्या विद्यार्थ्यांचा शिक्षणामध्ये खंड पडला असेल व पुढील वर्गासाठी त्यास प्रवेश घेणे असल्यास त्या विद्यार्थ्यांस मा.तहसिलदार यांच्याकडून प्रतिज्ञापत्र आणावे. प्रतिज्ञापत्र आणणाऱ्या व मुळ शाळा सोडल्याचा दाखला असलेल्या विद्यार्थ्यांस नियमानुसार ई.बी.सी. सवलत / भारत सरकार शिष्यवृत्ती मिळेल. ज्या विद्यार्थ्यांना पूर्ण शुल्क भरून प्रवेश घेणे आहे अशा विद्यार्थ्यांना प्रतिज्ञापत्र सादर करण्याची आवश्यकता नाही.

इ.११ वी / १२ वी कला (ARTS) वर्गासाठी खालीलप्रमाणे विषय शिकविले जातात.

आवश्यक / सक्तीचे विषय :-

- इंग्रजी (English).
- मराठी (०२) / हिंदी (०४) (यौपकी कोणताही एक विषय निवडावा).
- पर्यावरण शास्त्र (Environmental Science).
- शारिरीक शिक्षण (Physical Education).

ऐच्छिक विषय (Optional Subject)

- इतिहास (History) (३८).
- राज्यशास्त्र (Political) (४२).
- समाजशास्त्र (Sociology) (४५).
- अर्थशास्त्र (Economics) (४९).

इ.११ वी / १२ वी वाणिज्य (Commerce) वर्गासाठी खालीलप्रमाणे विषय शिकविले जातात.

आवश्यक / सक्तीचे विषय :-

- इंग्रजी (English).
- मराठी (०२) / हिंदी (०४) (यौपकी कोणताही एक विषय निवडावा).
- पर्यावरण शास्त्र (Environmental Science).
- शारिरीक शिक्षण (Physical Education).

ऐच्छिक विषय (Optional Subject)

- पुस्तकपालन लेखाकर्म (Book Keeping & Accountancy).
- वाणिज्य संघटन (Organisation of Commerce).
- सचिवाची कार्यपध्दती (Secretarial Practice).
- अर्थशास्त्र (Economics).

इ.११ वी / १२ वी विज्ञान (Science) वर्गासाठी खालीलप्रमाणे विषय शिकविले जातात.

आवश्यक / सक्तीचे विषय :-

- इंग्रजी (English).
- मराठी (०२) / हिंदी (०४) (यौपकी कोणताही एक विषय निवडावा).
- पर्यावरण शास्त्र (Environmental Science) (31)
- शारिरीक शिक्षण (Physical Education) (30)

ऐच्छिक विषय (Optional Subject)

- रसायनशास्त्र (Chemistry).
- भौतिकशास्त्र (Physics).
- जीवशास्त्र (Biology).
- गणित (Maths) किंवा मानसशास्त्र (Psychology).

व्यवसाय पुरक प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम (कोर्स कालावधी ६ महिने) नियमित अभ्यासक्रम करित असतांना हे कोर्स करता येतात.

१) ई कॉमर्स आणि टॅली

सोयगांव तालुक्यातील विद्यार्थ्यांना सुवर्णसंधी आपल्या संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालयात २०१२-१३ या शैक्षणिक वर्षापासून विद्यापीठ अनुदान आयोग दिल्ली व डॉ.बा.आं.म.वि. औरंगाबाद यांच्या संयुक्त विद्यमाने ई-कॉमर्स व टुरिझम अँड ट्रॅव्हल मॅनेजमेंट (६ महिने कालावधी) हे दोन सर्टिफिकेट कोर्सेस हे सुरु करण्यात आले असून विद्यार्थ्यांना पदवी शिक्षणा सोबतच हे कोर्सेस करता येणार असून विद्यापीठामार्फत कोर्स पूर्ण झाल्यानंतर प्रमाणपत्र देण्यात येणार आहे. १) ई-कॉमर्सचे फायदे - बँकींग, मॉल, शेअर बाजार क्षेत्रातील नोकरीसाठी उपयुक्त ठरणार आहे. ज्यांना प्रवेश घ्यावयाचा आहे. त्यांनी कोऑर्डिनेटर १) प्रा.एल.सी.कुरपटवार यांच्याशी ९४२३३९७३२९ या क्रमांकावर संपर्क साधावा.

२) टुरिझम अँड ट्रॅव्हल मॅनेजमेंट

फायदे - सोयगांव तालुक्याला ज्या अजिंठा लेणीमुळे जागतिक पातळीवर ओळख मिळाली आहे व हा परिसर जागतिक पातळीवरील हे एक महत्वाचे पर्यटन स्थळ म्हणून नावारुपास आला आहे. अशा परिसरात पर्यटनाला चालना देणारा व साह्यभूत ठरणारा टुरिझम अँड ट्रॅव्हल मॅनेजमेंट फ सर्टिफिकेट कोर्स आपल्या महाविद्यालयात चालवला जातो. या सुवर्ण संधीचा विद्यार्थ्यांनी अवश्य लाभ घ्यावा. या कोर्समुळे परिसरातील विद्यार्थ्यांना या माध्यमातून व्यवसायाची व रोजगाराची संधी मिळेल आणि येणाऱ्या पर्यटकांना प्रशिक्षित मार्गदर्शक (गाईड) मिळतील. ज्या विद्यार्थ्यांना या कोर्ससाठी प्रवेश घ्यावयाचा असेल अशा विद्यार्थ्यांनी कोर्स को-ऑर्डिनेटर प्रा.सी.यु.भोरे (९४२३७२८४७७) यांच्याशी संपर्क साधावा.

३) पाच प्रकारचे शॉर्टटर्म कोर्स-

स्पोकन इंग्लिश अँड पर्सनॅलिटी डेव्हलपमेंट, उद्यानविद्या, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी, कॉम्प्युटर हॉर्डवेअर अँड नेटवर्कींग आणि वेब डिझायनिंग

सुचना - या कोर्ससाठी महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या आणि महाविद्यालयात नियमित कोर्सला प्रवेश अशा इतर सर्व विद्यार्थ्यांना प्रवेश घेता येईल.

H.S.C Vocational (M.C.V.C.) विभाग (इ.११ वी, इ.१२ वी)

केंद्र शासनाच्या १९८६ च्या नवीन शैक्षणिक धोरणानुसार व कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागांतर्गत (इ.११ वी व १२ वी)+२ स्तरावरील व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे शिक्षण देवून नवयुवकांना अधिक रोजगार/स्वयंरोजगार करण्यास प्रोत्साहित करण्याच्या दृष्टिने 'अजिंठा शिक्षण संस्थेचे' संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालयात शैक्षणिक वर्ष १९९३-९४ पासून ७०% व्यवसाय शिक्षण व ३०% सामान्य शिक्षण अंतर्भूत असलेले किमान कौशल्यावर आधारित व्यवसाय अभ्यासक्रम (H.S.C.Vocational) कोर्स सुरु करण्यात आले आहे.

१० + २ किमान कौशल्यावर आधारित सरकारमान्य व्यवसाय अभ्यासक्रम (H.S.C.Vocational Course)

इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

Electrical Technology Seat 30

- सरकारी/निमसरकारी नोकरीस पात्र
- इलेक्ट्रीसिटी बोर्ड
- विविध कारखाने
- इलेक्ट्रीकल वायरमन
- तांत्रिक निदेशक पदावर नोकरीची संधी
- विविध शासकीय विभागामध्ये इलेक्ट्रीशियन पदास नोकरीची संधी
- स्वयंरोजगारासाठी शासनाकडून अर्थ सहाय्य मिळते.

B.Sc./B.C.S./B.Com/B.A.
प्रथम वर्षासाठी प्रवेशास पात्र

उद्यान विद्या

Horticulture Seat 40

- सरकारी/निमसरकारी नोकरीस पात्र
- विविध कंपन्यांमध्ये पर्यवेक्षक
- साखर कारखान्यामध्ये कृषीतंत्रज्ञ
- बी-बियाणे कंपन्यांमध्ये नोकरीची संधी
- शासनाच्या माध्यमातून फळप्रक्रिया करण्यासाठी अर्जसहाय्य
- स्वतःची रोपवाटीका तयार करणे व स्वयंरोजगार करणे
- लॉन लागवड तज्ञ

B.Sc./B.Com./B.A.
प्रथम वर्षासाठी प्रवेशास पात्र

अकाऊंटिंग फायनन्शियल (ऑफीस मॅनेजमेंट)

Accounting & Office Mangement Seat 40

- सरकारी/निमसरकारी नोकरीस पात्र
- बँकेत नोकरीची संधी
- पतसंस्था मध्ये नोकरीची संधी
- विविध शासकीय कार्यालयामध्ये नोकरीची संधी
- विविध कारखान्यामध्ये नोकरीची संधी
- अकाऊंटंट या पदासाठी पात्र

B.Com/ B.A.
प्रथम वर्षासाठी प्रवेशास पात्र

बँकींग फायनन्शियल सर्व्हिसेस अँड इन्शुरन्स

Banking Financial Services & Insurance Seat 40

- सरकारी/निमसरकारी नोकरीस पात्र
- बँक/विमाक्षेत्रा मध्ये नोकरीची संधी
- पतसंस्था मध्ये नोकरीची संधी
- विविध शासकीय कार्यालयामध्ये नोकरीची संधी
- विविध इन्सुरन्स कंपन्यांमध्ये नोकरीची संधी
- विमा प्रतिनीधी या पदासाठी पात्र

B.Com/ B.A.
प्रथम वर्षासाठी प्रवेशास पात्र

असे एकुण ०४ (चार) व्यावसायिक दृष्ट्या महत्वपूर्ण व्यवसायिक अभ्यासक्रम शिकविले जातात या अभ्यासक्रमां मध्ये इयत्ता १० वी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना इयत्ता ११ वी साठी प्रवेश दिला जातो.

* व्यवसायिक अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश क्षमता मर्यादित आहेत.

* कौशल्य विकासामुळे स्वयंरोजगार, स्वयं उद्योग व्यवसाय उभा करता येतो.

* लघु-मोठ्या उद्योग-व्यवसायात नोकरी मिळू शकते त्यामुळे विद्यार्थ्यांचा आणि त्यांच्या कुटूंबाचा विकास होतो.

<p>इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी (११ वी)</p> <p>१) इंग्रजी (०१) २) मराठी(०२)/हिन्दी(०४) यापैकी एक निवडावा. ३) पेपर-१ इलेक्ट्रीकल वायरींग-FA ४) पेपर-२ इलेक्ट्रीकल अप्लायंसेस -FB ५) पेपर-३ इलेक्ट्रीकल मशीन-FC ६) जनरल फाऊंडेशन कोर्स-१० ७) पर्यावरण शास्त्र-३१ ८) शारिरीक शिक्षण-३०</p>	<p>उद्यान विद्या (११ वी)</p> <p>१) इंग्रजी (०१) २) मराठी(०२)/हिन्दी(०४) यापैकी एक निवडावा. ३) पेपर-१ उद्यानविद्याशास्त्र मूलतत्वे-KA ४) पेपर-२ रोपवाटिका व्यवस्थापन -KB ५) पेपर-३ फलोत्पादन शास्त्र-KC ६) जनरल फाऊंडेशन कोर्स-१० ७) पर्यावरण शास्त्र-३१ ८) शारिरीक शिक्षण-३०</p>	<p>अकाऊंटिंग फायनन्शअल अँड ऑफिस मॅनेजमेंट (११ वी)</p> <p>१)इंग्रजी (०१) २)मराठी(०२)/हिन्दी(०४) यापैकी एक निवडावा. ३)पेपर-१ ऑफिस मॅनेजमेंट अँड ऑर्गेनायझेशन -UA ४)पेपर-२ फन्डामेंटल ऑफ फायनशअल -UB ५)पेपर-३ फन्डामेंटल ऑफ कास्टींग अँड ऑडिटिंग-UC ६)जनरल फाऊंडेशन कोर्स-१० ७)पर्यावरण शास्त्र-३१ ८)शारिरीक शिक्षण-३०</p>	<p>बँकिंग फायनन्शअल सव्हिसेस ऑफ इन्शुरन्स (११ वी)</p> <p>१)इंग्रजी (०१) २)मराठी(०२)/हिन्दी(०४) यापैकी एक निवडावा. ३) पेपर-१ फंडामेंटल ऑफ अकाऊंटिंग-XA ४) पेपर-२ फंडामेंटल ऑफ बँकिंग अँड फायनन्स -XB ५) पेपर-३ लाइफ इन्शुरन्स-XC ६) जनरल फाऊंडेशन कोर्स-१० ७) पर्यावरण शास्त्र-३१ ८) शारिरीक शिक्षण-३०</p>
<p>इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी (१२ वी)</p> <p>१) इंग्रजी (०१) २) मराठी(०२)/हिन्दी(०४) यापैकी एक निवडावा. ३) पेपर-१ इलेक्ट्रीकल वायरींग-FA ४) पेपर-२ इलेक्ट्रीकल अप्लायंसेस -FB ५) पेपर-३ इलेक्ट्रीकल मशीन-FC ६) जनरल फाऊंडेशन कोर्स-१० ७) पर्यावरण शास्त्र-३१ ८) शारिरीक शिक्षण-३०</p>	<p>उद्यान विद्या (१२ वी)</p> <p>१) इंग्रजी (०१) २) मराठी(०२)/हिन्दी(०४) यापैकी एक निवडावा. ३) पेपर-१ भाजीपाला उत्पादन-KA ४) पेपर-२ फुलबागशास्त्र व प्रांगण उद्यान -KB ५) पेपर-३ काढणी पश्चात तंत्रज्ञान-KC ६) जनरल फाऊंडेशन कोर्स-१० ७) पर्यावरण शास्त्र-३१ ८) शारिरीक शिक्षण-३०</p>	<p>अकाऊंटिंग फायनन्शअल अँड ऑफिस मॅनेजमेंट (१२ वी)</p> <p>१)इंग्रजी (०१) २)मराठी(०२)/हिन्दी(०४) यापैकी एक निवडावा. ३)पेपर-१ ऑफिस मोटीवेशन -UA ४)पेपर-२ अँडव्हान्स फायनशअल अकाऊंटिंग -UB ५)पेपर-३ अँडव्हान्स कास्टींग अँड ऑडिटिंग-UC ६)जनरल फाऊंडेशन कोर्स-१० ७)पर्यावरण शास्त्र-३१ ८)शारिरीक शिक्षण-३०</p>	<p>बँकिंग फायनन्शअल सव्हिसेस ऑफ इन्शुरन्स (१२ वी)</p> <p>१)इंग्रजी (०१) २)मराठी(०२)/हिन्दी(०४) यापैकी एक निवडावा. ३) पेपर-१ अँडव्हान्स अँड कॉम्प्युटर अॅप्लीकेशन-XA ४) पेपर-२ बँकिंग सव्हिसेस अँड कॉर्पोरेट मार्केट -XB ५) पेपर-३ जनरल इन्शुरन्स-XC ६) जनरल फाऊंडेशन कोर्स-१० ७) पर्यावरण शास्त्र-३१ ८) शारिरीक शिक्षण-३०</p>

कोर्सोसची वैशिष्ट्ये

एक वर्ष सरकारी प्रशिक्षण, ज्यामध्ये दरमहा अनुदान (Stipend) Board of Apprenticeship Training सरकारी /निमसरकारी व खाजगी नोकरीत संधी स्वयंरोजगारासाठी शासनाचे सुलभ हप्त्या भरून कर्ज इलेक्ट्रीसिटी बोर्ड/तांत्रिक महाविद्यालय/शासकीय कार्यालय/बँक/इ.ठिकाणी इलेक्ट्रीशियन या पदावर नोकरीची संधी कृषी विभागात नोकरी संधी बी-बीयाणे / फळप्रक्रिया / साखर कारखाने मध्ये नोकरीची संधी बँक /पलसंस्था/सोसायट्यांमध्ये/शासकीय कार्यालयांमध्ये नोकरीची संधी ११ वी १२ वी उत्तीर्ण झाल्यावर पदवी अभ्यासक्रमात B.Sc./B.C.S./B.Com./B.A प्रवेशास पात्र इंजिनियरींग डिप्लोमा (Polytechnic College) मध्ये डायरेक्ट द्वितीय वर्षात प्रवेश डी.एड.अभ्यासक्रमास प्रवेशास पात्र

१२ वी एच.एस.सी.व्होकेशनल वर्गाचे बोर्ड परीक्षेचे पेपर त्यांचा वेळ व गुण खालीलप्रमाणे.

अ. क्र.	विषय / पेपर	पेपर		पेपर		पेपर		अभ्यासक्रमाचे एकूण गुण	
		थेअरी	प्रात्य.	थेअरी	प्रात्य.	थेअरी	प्रात्य.		
०१	इंग्रजी	०१	....	३ तास	-	८०	२०	....	१००
०२	द्वितीय भाषा	०१	....	३ तास	-	८०	२०	....	१००
०३	पेपर-१	०१	०१	३ तास	३ तास	८०	८०+४०	२००/२	१००
०४	पेपर-२	०१	०१	३ तास	३ तास	८०	८०+४०	२००/२	१००
०५	पेपर - ३	०१	०१	३ तास	३ तास	८०	८०+४०	२००/२	१००
०६	पायाभूत अभ्यासक्रम	०१	....	३ तास	-	१००	२०	....	१००
०७	पर्यावरण शास्त्र	०१	०१	...	....	....	....	....	५०
०८	शा.शि.					२५	२५		५०
									७००

११ वी व १२ वी कला, वाणिज्य, विज्ञान व एच.एस.सी.व्होकेशनल अभ्यासक्रमाचे प्रवेश शुल्क.

अ.क्र.	प्रवेश शुल्क तपशील	इतर फिस	११ वी कला /वाणिज्य	११ वी एम.सी.व्ही.सी.	१२ वी कला /वाणिज्य	१२ वी एम.सी.व्ही.सी.	११ वी विज्ञान	१२ वी विज्ञान
१	प्रवेश फी	--	१६	२०	१८	---	५०	५०
२	शैक्षणिक फी	--	१९२	२४०	२१६	३००	२०००	३०००
३	ग्रंथालय अनामत	--	१००	१००	---	--	१००	१००
४	विकास निधी	--	१००	१००	१००	१००	१००	१००
५	ओळख पत्र शुल्क	--	१०	१०	१०	१०	१०	१०
६	बोर्ड प्रमाणपत्र शुल्क	१०	--	--	--	--	-	-
७	स्थलांतर प्रमाणपत्र (T.C.)शुल्क दुसरी प्रत	२५	--	--	--	--	-	-
८	माहिती पत्रक शुल्क	५०	--	--	--	--	५०	५०
९	पर्यावरण शास्त्र	--	--	--	--	--	१००	१००
१०	टेस्ट ट्युटोरियल	--	४०	४०	४०	४०	४०	४०
११	दोन्ही सत्रशुल्क	--	३२	४०	३६	५०	२००	२००
१२	गुणपत्रक / परीक्षा / इतर शुल्क	--	४०	४०	३०	३०	३००	४५०
			विज्ञान वर्गा साठी		विज्ञान वर्गा साठी		२००	२००
१३	कार्यशाळा, प्रयोगशाळा अनामत	--	--	१००	--	१००		
	एकूण -		५३०	६९०	४६०	६४०	३१५०	४३००

वरीष्ठ महाविद्यालय विभाग

(Senior College Section)

कला विद्याशाखा (Arts Faculty)

बी.ए., बी.कॉम. आणि बी.एस्सी. प्रवेशासाठी पात्रता

- बी.ए., बी.कॉम. व बी.एस्सी, बी.सी.एस. प्रथमसत्र प्रवेशासाठी विद्यार्थ्याने (एच.एस.सी.) महाराष्ट्र राज्य उच्च माध्यमिक मंडळाने घेतलेली १२ वी ची परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे.
- डी.एड.(इंग्रजी विषयावर) व तत्सम परीक्षा पास असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना बी.ए.प्रथम सत्रामध्ये प्रवेश घेता येईल.
- इतर राज्यातूनही १२ वी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना बी.ए.बी.कॉम. बी.एस्सी प्रथम सत्रामध्ये प्रवेश घेता येईल. त्यासाठी त्यास स्थलांतर प्रमाणपत्र आवश्यक आहे.
- इतर विद्यापीठामध्ये उत्तीर्ण बी.ए., बी.कॉम, बी.एस्सी., प्रथमसत्र व द्वितीय सत्र विद्यार्थ्यांना बी.ए., बी.कॉम, बी.एस्सी. तृतीय सत्रामध्ये प्रवेश घेता येणार नाही.
- बी.ए.बी.कॉम., बी.एस्सी पाचव्या सत्रामध्ये प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांस प्रथम, द्वितीय, तृतीय सत्राची परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे.
- ज्या विद्यार्थ्यांने प्रथम वर्षासाठी या महाविद्यालयात शिकविले जाणारे विषय निवडले आहेत व असे विद्यार्थी डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ अंतर्गत असलेल्या महाविद्यालयातून बी.ए.बी.कॉम., बी.एस्सी.प्रथम/द्वितीय वर्ष परीक्षा उत्तीर्ण आहेत. अशा विद्यार्थ्यांना या महाविद्यालयात द्वितीय व तृतीय वर्षामध्ये प्रवेश घेता येईल.

पदवी - प्रवेशासंबंधी नियम

- * पदवी वर्गात महाविद्यालयात प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांने कार्यालयातून प्रवेश अर्जासह माहिती पुस्तिका योग्य ते शुल्क देऊन मिळेल.
- * प्रवेश अर्ज माहिती पुस्तिकेतील सूचनेनुसार पुर्ण व अचूक भरून त्या सोबत पुढे दर्शविलेली कागदपत्रे जोडून प्रवेश कमिटीकडून तपासून व स्वाक्षरी घेऊन कार्यालयात द्यावा.
- * प्रवेश अर्जामध्ये काही उणीव आढळल्यास व योग्य त्या कागदपत्रांची पूर्तता केली नसल्यास प्रवेश रद्द करण्यात येईल.
- * प्रवेश अर्जावर मा.प्राचार्याची स्वाक्षरी झाल्यावरच प्रवेश अंतिम समजण्यात येईल.

प्रवेश अर्जासोबत जोडावयाची प्रमाणपत्रे (मूळप्रत / सत्यप्रत)

१. शाळा सोडल्याचा दाखला (T.C.) (मूळप्रत व दोन सत्यप्रती)
२. मागील परीक्षा उत्तीर्ण असल्याचे गुणपत्रक
३. प्रथम वर्षासाठी पात्रता प्रमाणपत्र
४. उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र (दोन प्रतीमध्ये)
५. ई.बी.सी. फॉर्म (दोन प्रतीमध्ये)
६. मागासवर्गीय असल्यास जातीचा दाखला (सत्यप्रत)
७. पालकाचे आपत्यासंबंधीचे प्रमाणपत्र (दोन प्रतीमध्ये)
८. शौचालय असल्याचे प्रतिज्ञापत्र
९. एस.एस.सी. उत्तीर्ण गुणपत्रिकेची साक्षांकित प्रत

टिप - १२ वी कला (ARTS) उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना बी.कॉम. / बी.एस्सी. प्रथम वर्षासाठी प्रवेश मिळणार नाही. १२ वी वाणिज्य (Commerce) उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना बी.एस्सी. प्रथम वर्षासाठी प्रवेश मिळणार नाही. १२ वी विज्ञान उत्तीर्ण विद्यार्थी बी.ए.प्रथम बी.कॉम. प्रथम वर्षामध्ये प्रवेश घेऊन शकतात. १२ एम.सी.व्ही.सी.उत्तीर्णविद्यार्थी बी.कॉम. प्रथम वर्षामध्ये प्रवेश घेऊ शकतात.

बी.ए. / बी. कॉम / बी.एस्सी. / बी.सी.एस. पदवी परीक्षेसंबंधी

- बी.ए. / बी.कॉम. / बी.एस्सी. / बी.सी.एस. वार्षिक विद्यापीठ परीक्षेचे आवेदन पत्र (परीक्षाफॉर्म भरताना विद्यार्थ्यांने खालील सूचनांचे / नियमांचे पालन करणे आवश्यक आहे.) मा.परीक्षा नियंत्रक डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांचे परिपत्रकानुसार विद्यार्थ्यांनी परीक्षा आवेदन पत्र भरावे.
- विद्यार्थ्यांने आपले परीक्षा आवेदन पत्र स्वतः उपस्थित राहून विद्यालयात सादर करावे.
- विद्यार्थी व्यतिरिक्त इतराजवळ दिलेले परीक्षा फॉर्म स्विकारले जाणार नाहीत.
- प्रत्येक सेमीस्टर परीक्षेसाठी स्वतंत्र परीक्षा फॉर्म विद्यार्थ्यांस भरावा लागेल.
- आवेदन पत्र सादर करतांना ओळखपत्र सोबत आणावे.
- विद्यापीठाने एकदा दिलेले परीक्षा केंद्र विद्यार्थ्यांस बदलता येणार नाही.
- परीक्षा आवेदन पत्रासोबत पुर्वी पास झालेल्या परीक्षेच्या गुणपत्रिकेची साक्षांकित सत्यप्रत व दोन पासपोर्ट फोटो जोडावे.
- विद्यापीठाने निर्धारित केलेल्या अंतिम दिनांकानंतर आवेदन पत्र विद्यार्थ्यांस दाखल करता येणार नाही.
- विद्यापीठ परीक्षा शुल्क हे विद्यापीठाने जाहीर केलेल्या सूचने नुसार विहित शुल्क, विलंब शुल्क व अतिविलंब शुल्क नियमाप्रमाणे भरावे लागेल.

- विद्यापीठ परीक्षा शुल्क विद्यापीठाने जाहिर केल्याबरोबर त्या संबंधी महाविद्यालयाच्या नोटीस बोर्डावर नोटीस लावण्यात येईल.
- विद्यापीठ परीक्षा आवेदन पत्र विद्यापीठाने दिलेल्या दरानुसार कार्यालयास मिळतील. परीक्षा फॉर्म भरण्यासाठी विद्यार्थ्यांची महाविद्यालयात ७५% उपस्थिती आवश्यक आहे. त्याशिवाय त्याचा परीक्षा फॉर्म विद्यापीठाकडे पाठवला जाणार नाही.
- वर्षभरामध्ये प्रत्येक वर्गाच्या सेमीनार, घटक चाचण्या व सत्र परीक्षा घेतल्या जातात त्या विद्यार्थ्यांने देणे आवश्यक आहे.
- ज्या विद्यार्थ्यांकडे चालू वर्षाचे प्रवेशाचे वेळी कागदपत्र / प्रवेश शुल्क बाकी असेल ते त्यांनी आवेदनपत्र दाखल करण्यापुर्वी कार्यालयात दाखल करावे. विद्यार्थ्यांना ना देय प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर परीक्षा आवेदन पत्र भरता येईल.
- विद्यार्थ्यांने आवेदन पत्र व्यवस्थित वाचून अचुक भरावे त्यात होणाऱ्या चुकास महाविद्यालय जबाबदार राहणार नाही.
- विद्यापीठ परीक्षा विद्यापीठाने जाहिर केलेला वेळ व तारखेनुसार त्या त्या केंद्रावर होतील साधारण प्रात्याक्षिक विषयाची प्रात्यक्षिक परीक्षा स्वतंत्र विद्यापीठाच्या प्रोग्रामनुसार घेतली जाईल त्यासंबंधीची नोटीस सूचना फलकावर लावली जाईल. विद्यार्थ्यांना प्रात्यक्षिक विषयाची प्रात्यक्षिक परीक्षा देणे आवश्यक आहे.
- पदवीस्तरावर प्रथम, द्वितीय व तृतीय वर्षासाठी सेमीस्टर पध्दत विद्यापीठाने सुरु केली आहे तेव्हा विद्यार्थ्यांस प्रथम सेमीस्टर व द्वितीय सेमीस्टर उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे.

* मोठ्या मनाची माणसे, कतूत्वानेही मोठीच असतात.

* कष्ट, जिद्द, मेहनत, प्रामाणिकपणा अभ्यासातून
जीवन यशस्वी होते.

* आई -वडील आणि गुरुजनांचे स्मरण ठेवा.

मा.कै.बाबुरावजी काळे

बी.ए.प्रथम वर्ष (प्रथम व द्वितीय सत्र)

विषय :- इंग्रजी (English).

द्वितीय भाषा :- मराठी / हिंदी

ऐच्छिक विषय गट :- विद्यार्थ्यांना प्रथमसत्रासाठी प्रवेश घेतांना खालील ऐच्छिक विषयांमधुन ३ विषयाची निवड करता येतील, मात्र एका गटातून एकच विषय निवडता येईल.

अ) मराठी / हिंदी / इंग्रजी ब) इतिहास क)राज्यशास्त्र/समाजशास्त्र

ड) भूगोल / मानसशास्त्र / शारिरीक शिक्षण इ) अर्थशास्त्र / लोकप्रशासन

पूरक सक्तीचा विषय :- संगणक शास्त्र

टिप :- जे विद्यार्थी MS-CIT हा कोर्स उत्तीर्ण आहेत अशा विद्यार्थ्यांना (B.A.) प्रथम / द्वितीय सत्रासाठी आवश्यक असलेला संगणकशास्त्र या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेण्याची आवश्यकता नाही.

बी.ए.द्वितीय वर्ष (तृतीय व चतुर्थ सत्र)

आवश्यक / सक्तीचे विषय :- इंग्रजी

द्वितीय भाषा :- मराठी / हिंदी

ऐच्छिक विषय गट :- विद्यार्थ्यांने बी.ए. प्रथम / द्वितीय सत्रामध्ये घेतलेले विषयच तृतीय सत्रामध्ये घ्यावेत. विषय बदल किंवा शाखा बदल करता येणार नाही.

अ) मराठी / हिंदी / इंग्रजी ब) इतिहासक)राज्यशास्त्र / समाजशास्त्र

ड) भूगोल / मानसशास्त्र / शारिरीक शिक्षण इ) अर्थशास्त्र / लोकप्रशासन

पूरक सक्तीचा विषय :- पर्यावरण शास्त्र

बी.ए.तृतीय वर्ष पाचवे व सहावे सत्र

विद्यार्थ्यांने बी.ए. तृतीय / चतुर्थ सत्रामध्ये घेतलेल्या ऐच्छिक विषयामधून तीन विषय निवडावे. यापैकी एक विषय मुख्य विषय म्हणून निवडावा.

अ) मराठी / हिंदी / इंग्रजी ब) इतिहास क) राज्यशास्त्र / समाजशास्त्र

ड) भूगोल / मानसशास्त्र / शारिरीक शिक्षण इ) अर्थशास्त्र / लोकप्रशासन

मुख्य विषयाचे एकूण चार पेपर असतील. (पेपर नं. V, VI VII, VIII)

इतर दोन ऐच्छिक विषयाचे प्रत्येकी दोन पेपर असतील. (पेपर नं. V, VI)

बी.ए. तृतीय वर्षासाठी एकूण ८ पेपर ८०० गुणांचे असतील.

बी.ए. तृतीय वर्षापर्यंत १) संगणकशास्त्र व पर्यावरणशास्त्र हे सक्तीचे अभ्यासक्रम

विद्यार्थ्यांस उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे. त्याशिवाय त्याचा तृतीय

वर्षाचा निकाल विद्यापीठाकडून जाहीर केला जाणार नाही.

वाणिज्य विद्या शाखा (Faculty of Commerce)

बी.कॉम. प्रथम सत्र

अ.क्र.	विषय	T/S First S.	Total
1)	English (Compulsory Language)	50	50
2)	Marathi/Hindi(Second Language)	50	50
3)	I.T. Application in Business-I	50 + 50	100
4)	Entrepreneurship Development- I	50	50
5)	Business & Industrial Economics-I	50	50
6)	Business Mathematics & Statistics -I	50	50
7)	Financial Accounting -I	50	50

बी.कॉम. द्वितीय सत्र

अ.क्र.	विषय	T/S First S.	Total
1)	English (Compulsory Language)	50	50
2)	Marathi/Hindi(Second Language)	50	50
3)	I.T. Application in Business-II	50 + 50	100
4)	Entrepreneurship Development- II	50	50
5)	Business & Industrial Economics-II	50	50
6)	Business Mathematics & Statistics -II	50	50
7)	Financial Accounting -II	50	50

बी.कॉम. तृतीय सत्र

अ.क्र.	विषय	T/S First S.	Total
1)	English	50	50
2)	Marathi / Hindi	50	50
2)	I.T. Application in Business-III	50 + 50	100
3)	Principles of Business Management	50	50
4)	Corporate Accounting-I	50	50
5)	Business Regulatory Framework	50	50
6)	Optional- I Marketing Management	50	50

बी.कॉम. चौथे सत्र

अ.क्र.	विषय	T/S First S.	Total
1)	English	50	50
2)	Marathi / Hindi	50	50
3)	I.T. Application in Business-IV	50 + 50	100
4)	Organization Behavior	50	50
5)	Corporate Accounting II	50	50
6)	Corporate Legal Framework	50	50
7)	Optional- II Marketing Management	50	50

बी.कॉम. पाचवे सत्र

अ.क्र.	विषय	T/S First S.	Total
1)	Advanced Finance Accounting-I	50	50
2)	Auditing Concept-I	50	50
3)	Cost Accounting - I	50	50
4)	Direct Taxes & Indirect Tax - I	50	50
5)	Management Accounting -I Optional	50	50
6)	Banking Insurance-I	50	50

बी.कॉम. सहावे सत्र

अ.क्र.	विषय	T/S First S.	Total
1)	Advanced Finance Accounting-II	50	50
2)	Auditing Concept-II	50	50
3)	Cost Accounting - II	50	50
4)	Direct Taxes & Indirect Tax - II	50	50
5)	Management Accounting -II Optional	50	50
6)	Banking Insurance-II	50	50

Faculty of Science

B.Sc. First Year (I & II Semester)

Compulsory Subject :- English

Second Language :- Marathi/Hindi (any one)

Optional groups with internal choice : (any one of following group)

Students seeking admission to B.Sc. first Year will have to opt. for any one of the following groups.

- A) Physics + Chemistry + Mathematics
- B) Physics + Chemistry + Computer Science
- C) Chemistry + Botany + Zoology
- D) Physics + Mathematics + Computer Science
- E) Chemistry + Comp.Sci. + Math

Compulsory comp.sci.course for B.Sc. First Year except MS-CIT/comp.sci.students.)

B.Sc. Second Year (III & IV Semester)

Compulsory Subject :- English Second Language:- Marathi/Hindi (any one)

Optional groups selected for B.Sc.

First Year will be continued for B.Sc. Second Year

- A) Physics + Chemistry + Mathematics
- B) Physics + Chemistry + Computer Science
- C) Chemistry + Botany + Zoology
- D) Physics + Mathematics + Computer Science
- E) Chemistry + Comp.Sci. + Math

Compulsory Environmental Sci.course for B.Sc. Second Year students.)

B.Sc. Third Year (V & VI Semester)

Optional groups with internal choice :(any one of following group)

Optional groups selected for B.Sc. Second Year will be continued for B.Sc. Third Year

- A) Physics + Chemistry + Mathematics
- B) Physics + Chemistry + Computer Science
- C) Chemistry + Botany + Zoology
- D) Physics + Mathematics + Computer Science
- E) Chemistry + Comp.Sci. + Math

**विद्यार्थी असतांनाच भविष्याचा वेध घ्या.
संकल्प करा, उच्च ध्येय ठेवा,
आपल्या आई-वडीलांची स्वप्न साकार करा.
मा.कै.बाबुरावजी काळे**

B.Sc.(C.S.) First Year

I Semester		II Semester	
1 Computer Fundamentals	CS101-T	1 Data Structure	CS201-T
2 Digital Electronics	CS102-T	2 Operating System	CS202-T
3 Microprocessor -I	CS103-T	3 Microprocessor-II	CS203-T
4 C Programming -I	CS104-T	4 C Programming -II	CS204-T
5 Communication Skill-I	CS105-T	5 Communication Skill-II	CS205-T
6 Mathematical Foundation	CS106-T	6 Numerical Comp.Methods	CS206-T
Practical		Practical	
7 Office Suite	CS107-P	7 Data Structure	CS207-P
8 C Programming -I		8 Microprocessor-II	
9 Microprocessor -I	CS108-P	9 C Programming -II	CS209-P
10 Digital Electronics		10 Numerical Comp.Methods	

B.Sc.(C.S.) Second Year

III Semester		IV Semester	
1 Advance Data Structure	CS301-T	1 Software Engg	CS401-T
2 Unix Operating System	CS302-T	2 Fedora	CS402-T
3 PC Maintenance	CS303-T	3 Basic of Networking	CS403-T
4 Programming in CPP	CS304-T	4 Core Java	CS404-T
5 Database Management System	CS305-T	5 Adv. DBMS	CS405-T
6 Statistical Method	CS306-T	6 Web Fundamental	CS406-T
Practical		Practical	
7 Data Structure using CPP	CS307-P	7 Java in Fedora OS	CS407-P
8 DBMS		8 Web Fundamental	
9 PC Maintenance	CS308-P	9 Based in Adv. DBMS and N/w	CS408-P
10 Pr.Based on 312AT		10 Mini Project	

B.Sc.(C.S.) Third Year

V Semester		VI Semester	
1 Software Cost Estimation	CS501-T	1 Software Quality & Testing	CS601-T
2 Basic of Android O.S.	CS502-T	2 Android Application Devp.	CS602-T
3 Core Java -II	CS503-T	3 Theory of Computation	CS603-T
4 Basic of Computer Graphics	CS504-T	4 Advanced Computer Graphics	CS604-T
5 Beginners prog.with PHP	CS505-T	5 Advanced Prog. with PHP	CS605-T
	OR		OR
6 Basic of ASP.Net	CS506-T	6 Programming Language: C#	CS606-T
7 Data Mining	CS507-T	7 e-Commerce	CS607-T
	OR		OR
8 Advanced Networking	CS508-T	8 Ethics and Cyber Law	CS608-T
Practical		Practical	
9 Pr.Based on Adv.Java	CS509-P	9 Pr.Based on Android Dev.	CS609-P
10 Pr.Based on Comp.Graphics		10 Pr.Based on Comp.Graphics	
11 Pr.Based on Android O.S.	CS510-P	11 Pr.Based on Android O.S.	CS610-P
12 Pr.Based on PHP/ASP.Net		12 Pr.Based on PHP/ASP.Net	

पदव्युत्तर विभाग (एम.ए.मराठी)

एम.ए.प्रथम वर्ष (सत्र परीक्षा पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम)

प्रथम सत्र	कोड नं. MAR 101	द्वितीय सत्र	कोड नं. MAR 201
	कोड नं. MAR 102		कोड नं. MAR 202
	कोड नं. MAR 103		कोड नं. MAR 203
	कोड नं. MAR 104		कोड नं. MAR 204

एम.ए.द्वितीय वर्ष (सत्र परीक्षा पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम)

प्रथम सत्र	कोड नं. MAR 301	द्वितीय सत्र	कोड नं. MAR 401
	कोड नं. MAR 302		कोड नं. MAR 402
	कोड नं. MAR 303		कोड नं. MAR 404
	कोड नं. MAR 304		कोड नं. MAR 405

पदव्युत्तर विभाग (एम.ए.राज्यशास्त्र)

एम.ए.प्रथम वर्ष (सत्र परीक्षा पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम)

प्रथम सत्र	कोड नं. POL. 201	द्वितीय सत्र	कोड नं. POL. 205
	कोड नं. POL. 202		कोड नं. POL. 206
	कोड नं. POL. 203		कोड नं. POL. 207
	कोड नं. POL. 204		कोड नं. POL. 208

एम.ए.द्वितीय वर्ष (सत्र परीक्षा पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम)

प्रथम सत्र	कोड नं. POL. 209	द्वितीय सत्र	कोड नं. MAR 213
	कोड नं. POL. 210		कोड नं. MAR 214
	कोड नं. POL. 211		कोड नं. MAR 215
	कोड नं. POL. 212		कोड नं. MAR 216

पदव्युत्तर विभाग (एम.ए.इतिहास)

एम.ए.प्रथम वर्ष (सत्र परीक्षा पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम)

प्रथम सत्र	कोड नं. HIS. 201	द्वितीय सत्र	कोड नं. HIS. 205
	कोड नं. HIS. 202		कोड नं. HIS. 206
	कोड नं. HIS.. 203		कोड नं. HIS. 207
	कोड नं. HIS.. 204		कोड नं. HIS. 208

एम.ए.द्वितीय वर्ष (सत्र परीक्षा पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम)

प्रथम सत्र	कोड नं. HIS. 209	द्वितीय सत्र	कोड नं. HIS. 213
	कोड नं. HIS. 210		कोड नं. HIS. 214
	कोड नं. HIS. 211		कोड नं. HIS. 215
	कोड नं. HIS. 212		कोड नं. HIS. 216

मराठी अभ्यासक्रम

B.A./B.S.C./B.COM./M.A.

- १) B.A.F.Y.(SL) गद्य - पद्य व उपयोजित मराठी
- २) B.A.F.Y. I/II काव्यात्म साहित्य, नाट्यात्म साहित्य
- ३) B.A.F.Y. III/IV कथात्म साहित्य, मुद्रीत माध्यमासाठी साहित्य
- ४) B.A.S.Y. (SL) गद्य पद्य उपयोजित मराठी
- ५) B.A.S.Y. V/VI आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इति., दृकश्राव्य माध्यमासाठी लेखन कौशल्ये
- ६) B.A.S.Y. VII/VIII आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इ.(इ.स.१८०० ते १९२०)/साहित्य प्रकारांतर आणि साहित्याचे माध्यमांतर
- ७) B.A.T.Y. भारतीय साहित्य विचार (IX) पाश्चात्य साहित्य विचार (XIII)
- ८) B.A.T.Y. भाषा विज्ञान (X) व्याकरण व निबंध लेखन (XIV)
- ९) B.A.T.Y. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इति. (XI/XV)
- १०) B.A.T.Y. प्रकल्प कार्य भाग-१ (XII) भाग-२ (XVI)
- ११) B.sc.F.Y. (SL) गद्य - पद्य व उपयोजित मराठी
- १२) B.sc.S.Y. (SL) गद्य - पद्य व उपयोजित मराठी

B.A./B.S.C./B.COM./M.A.

- १) B.com.F.Y. गद्य - पद्य व्यावहारिक मराठी
- २) B.com.S.Y. व्यावहारिक व व्यावसायिक मराठी
- ३) M.A.F.Y. आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१०२/२०२) - (पदव्युत्तर विभाग)
- ४) M.A.F.Y. साहित्य समीक्षेची मूलतत्वे
- ५) M.A.F.Y. भाषीक कौशल्य, प्रसार माध्यमे व सृजनशिल लेखन / वाङ्मय प्रकार संकल्पना व स्वरूप (१०३/२०३)
- ६) M.A.F.Y. एका लेखकाचा विशेष अभ्यास - संत ज्ञानेश्वर (१०४/२०४)
- ७) M.A.S.Y. वर्णनात्मक भाषा विज्ञान (३०१) मराठी भाषेचा इतिहास व समाज भाषा विज्ञान (४०१)
- ८) M.A.S.Y.(३०२) आधुनिक मराठी वाङ्मयातील प्रवाह : दलित व आदिवासीमाहिती (४०२)
आधुनिक मराठी वाङ्मयातील प्रवाह : ग्रामीण / स्त्रीवादी
- ९) M.A.S.Y.(३०३) लोकसाहित्य/तौलनिक साहित्य सिंधात/वाङ्मयीन कालखंडाच्या विशेष अभ्यास (मध्य युगीन/आधुनिक)
- १०) M.A.S.Y. (३०८) मराठवाड्यातील आधुनिक साहित्य, मराठी व्याकरण
- ११) वैचारिक साहित्य/अनुवादविचार सिध्दांतिक आणि उपयोजित

हिंदी अभ्यासक्रम

- १) B.A.F.Y. (1) सामान्य हिंदी -१ (I.sem.) (S.L.)
- २) (2) सामान्य हिंदी -२ (S.L.)
- ३) (1) उपन्यास साहित्य - (I sem.) (opt)
- ४) (2) नाटक (I sem.) (opt)
- ५) (3) हिंदी गद्य साहित्य - (II sem.) (opt)
- ६) (4) एकांकी साहित्य - (II sem.) (opt)
- ७) B.com.F.Y. (1) सामान्य हिंदी - १ S.L. (I.sem.)
- ८) B.com.F.Y. (2) सामान्य हिंदी -२ S.L. (II.sem.)
- ९) (1) सामान्य हिंदी - १ S.L. (I.sem.) १०)(2) सामान्य हिंदी -२ S.L. (II.sem.)
- ११) B.com.S.Y. S.L. (1) संप्रेषणमूलक व्यावसायिक हिंदी (III.sem.)
- (2) संप्रेषणमूलक व्यावसायिक हिंदी (IV.sem.)
- १२) B.A.S.Y. S.L. (1) सामान्य हिंदी -३ (III.sem.)S.L.(2) सामान्य हिंदी -४ (IV.sem.)S.L.
- (1) कथेत्तर गद्य साहित्य - V (III.sem.) (2) प्रयोजनमूलक हिंदी -१ VI (III.sem.)
- (3) आधुनिक हिंदी कविता - VII (IV.sem.) (4) प्रयोजनमूलक हिंदी -२ VIII (IV.sem.)

- १) B.A.T.Y. (V and VI sem.)
- २) XII - प्रादेशिक भाषा साहित्य (V sem.)
- ३) X - आदि तथा मध्यकालिन हिंदी साहित्य का इतिहास (V sem.)
- ४) XI - साहित्य शास्त्र (V sem.)
- ५) XII - प्रकल्प कार्य -१ (V sem.)
- ६) XIII - मध्यकालीन काव्य - (V sem.)
- ७) XIV आधुनिक हिंदी साहित्य का इतिहास (VI sem.)
- ८) XVI - प्रकल्प कार्य -२ (VI sem.)
- ९) XV - साहित्य शास्त्र

Geography syllabus

भुगोल	Paper No /course code/ Title name/ Periods/Marks
बी.ए.प्रथम वर्ष सत्र पहिले	
I	Geo 101 Elements of Physical Geography 04-30
II	Geo 102 Human Geography 04-30
बी.ए.प्रथम वर्ष सत्र दुसरे	
III	Geo 103 Geography of condform 04-30
V	Geo 104 Regnal Geography of maharashtra 04-30
IV	Geo 105 Practical Geography 04-80
बी.ए. द्वितीय वर्ष सत्र तीसरे	
VI	Geo 106 climatology 04-30
VII	Geo 107 Population Geography 04-30
बी.ए. द्वितीय वर्ष सत्र चौथे	
VIII	Geo 108 Oceanography 04-30
IX	Geo 109 settlement Geography 04-30
X	Geo 110 Practical Geography 04-30
XI	Geo-111 Physical Geography of india
XII	Geo-112 Geography of Environment
B.A. Third year, V Semester (Main)	
XIII	Gep-113 Industrial geography of maharashtra
B.A. Third year, VI Semester (sunsidiary)	
XIII	Geo-114 Agricultural Geography of India
XV	Gep-115 Geography of Natural Calamity
XVI	Geo-116 Practical Geography
B.A. Third year, VI Semester (Main)	
XVII	Geo-117 Bio - Geography
XVIII	Geo-118 Practical - Geography
XIX	Geo-119 Project work

M.A. Geography		
M.A.First year - Semester First		
Paper No.	Course code	Paper Title Name
M.A. First year semister first		
I	Geo. 401	Geomorpholgy (comp.)
II	Geo. 402	Climatolgy (comp.)
III	Geo. 421	Geography of Tourism (opt)
III	Geo. 422	Geography of Transportation
IV	Geo. 457	Practical - I (opt) (comp)
M.A. First year semister second		
	Geo. 403	Oceanography (comp.)
	Geo. 404	Geography of water Resources (comp.)
	Geo. 423	Regional planning and Development (opt)
	Geo. 424	Geography of Population
	Geo. 452	Practical - II (opt) (comp)
M.A. second year semister third		
	Geo. 405	Evolution of Geographical Thought (comp.)
	Geo. 406	Agricultura Geography (comp.)
	Geo. 425	Regional planning and Development (opt)
	Geo. 426	Geography of Health (opt.)
	Geo. 441	Geography study of natural Disasters (service course)
	Geo. 453	Practical Geography - III (comp.)
M.A. second year semister forth		
	Geo. 407	Settlement Geographical (comp.)
	Geo. 408	Political Geography (comp.)
	Geo. 427	Biogeography (opt)
	Geo. 428	Remote sensing Techniques (opt.)
	Geo. 454	Practical Geography IV (copm.) (service course)

History Syllabus इतिहास अभ्यासक्रम

- १) Shivaji and histimes (A.D. 1630-1770) (B.A. I. sem.)
- २) History of modern maharashtra (1818-1906) (B.A. II. sem.)
- ३) History of matatha -(1707-1818) (B.A. III. sem.)
- ४) History of modern maharashtra (1906-1960) (B.A. IV. sem.)
- ५) British rule in india (1757-1858) (B.A.S.Y. I. sem.)
- ६) History of india -to 300 BC (B.A.S.Y. II. sem.)
- ७) History of india -300-BC to 630 AD (B.A.S.Y. III. sem.)
- ८) History Mughal india - 1526 - 1707 (B.A.S.Y. IV. sem.)
- ९) Historyography - and Historien (B.A.T.Y. I. sem.)
- १०) History of indian National movement -(1885-1947)
- ११) Fileds of History (Archacology, musedrogy to urism) Landmarks in the world history
- १२) Glampesis in the History of marathawada womens striguale in indian history

M.A.(Political Science)

Semester I	१) Western Political Theory - Psc 401 २) Theories of International Relations-402 ३) Com parative Politics : The oretical Perspective -403 ४) State Politics in India : Theoretical per spective -432
Semester II	५) PSC - 404 Modern Political Ideologies ६) PSC - 405 World Politics : Issues and ७) PSC - 406 We stern Political Thought ८) PSC - 435 Public Administration
Semester III	९) PSC - 407 Research methodology in १०) PSC - 408 Indian Political Policy ११) PSC - 409 Indian Foreign Policy १२) PSC - 437 Modern Trends in Political therey
Semester IV	13) PSC - 410 Constitutional Process in indian १४) PSC - 411 Political Analysis १५) PSC - 423 Dr. Babasaheb ambedkar of caste : A study of his

Department of Chemistry

B.Sc. First Year

I Semester

- 1) Inorganic Chemistry (Paper-1)
- 2) Organic Chemistry (Paper-II)
- 3) Lab Course I (Paper - III)

II Semester

- 1) Physical Chemistry (Paper-I V)
- 2) Inorganic Chemistry (Paper-V)
- 3) Lab Course II (Paper - VI)

B.Sc. Second Year

III Semester

- 1) Organic Chemistry (Paper-VII)
- 2) Physical Chemistry (Paper-VIII)
- 3) Lab Course III (Paper - IX)

IV Semester

- 1) Inorganic Chemistry (Paper-X)
- 2) Physical Chemistry (Paper-XI)
- 3) Lab Course IV (Paper -XII)

B.Sc. Third Year

V Semester

- 1) Physical Chemistry (Paper-XIII)
- 2) Organic Chemistry (Paper-XIV)
- 3) Lab Course V (Paper - XV)

VI Semester

- 1) Inorganic Chemistry (Paper-XVI)
- 2) Organic Chemistry (Paper-XVII)
- 3) Lab Course VI (Paper -X VIII)

Department of Botany

B.Sc. First Year

I Semester

- 1) Diversity of Cryptogams -I(Paper-I)
- 2) Morphology of Angiosperms (Paper-II)
- 3) Practical Based on Paper I & II (Paper - III)

II Semester

- 1) Diversity of Cryptogams-II (Paper-IV)
- 2) Histology, Anatomy & Embryology(Paper-V)
- 3) Practical Based on Paper IV & V (Paper - VI)

B.Sc. Second Year

III Semester

- 1) Taxonomy of Angiosperms (Paper-VII)
- 2) Plant Ecology (Paper - VIII)
- 3) Practical Based on Paper VII(Paper -IX)
- 4) Practical Based on Paper VIII(Paper -X)

IV Semester

- 1) Gymnosperms and Utilization of Plants(Paper-XII)
- 2) Plant Physiology (Paper- XII)
- 3) Practical Based on Paper XI(Paper -XIII)
- 4) Practical Based on Paper XII(Paper -XIV)

B.Sc. Third Year

V Semester

- 1) Cell Biology & Molecular Biology (Paper-XV)
- 2) Diversity of Angiosperms -I (Paper-XVI)
- OR
- 3) Plant Breeding & Seed Technology (Paper-XVI)
- OR
- 4) Plant Pathology (Paper - XVI)
- OR
- 5) Biotechnogy (Paper - XVI)
- 6) Practical Based on Paper XV (Paper -XVII)
- 7) Practical Based on Paper XVI (Paper -XVIII)

VI Semester

- 1) Genetics & Biotechnology (Paper - XIX)
- 2) Diversity of Angiosperms -II (Paper - XX)
- OR
- 3) Economic Botany (Paper - XX)
- OR
- 4) Microbiology & Disease Managment (Paper - XX)
- OR
- 5) Bioinformatics (Paper - XX)
- 6) Practical Based on Paper XIX(Paper -XXI)
- 7) Practical Based on Paper XIX(Paper -XXII)

विभाग : Zoology

SEMESTER-I

- 1) Protozoa to Annelida (Paper-I)
- 2) Cell Biology (Paper-II)
- 3) Practical Based on Paper I & II (Paper-III)

SEMESTER-III

- 1) Vertebrate Zoology (Paper-VII)
- 2) Genetics (Paper - VIII)
- 3) Practical based on Paper VII (Paper -IX)
- 4) Practical based on Paper VIII (Paper - X)

SEMESTER-V

- 1) Ecology (Paper-XV)
- 2) Entomology-(Paper - XVI)
- 3) Practical based on Paper XV (Paper -XVII)
- 4) Practical based on Paper XVI (Paper -XVIII)

SEMESTER-II

- 1) Arthropoda to Echinodermata & Protochordata(Paper-IV)
- 2) Genetics (Paper-V)
- 3) Practical Based on Paper IV & V (Paper-VI)

SEMESTER-IV

- 1) Animal Physiology (Paper - XI)
- 2) Biochemistry and Endocrinology (Paper-XII)
- 3) Practical based on Paper XI (Paper XIII)
- 4) Practical based on Paper XI (Paper XIV)

SEMESTER-VI

- 1) Evolution (Paper-XIX)
- 2) Entomology - II (Paper - XX)
- 3) Practical based on Paper XIX (Paper-XXI)
- 4) Practical based on Paper XX (Paper-XXII)

विभाग : Physics

First semester

- 1) Mechanics properties and Matters sound (Paper-I)
- 2) Heat and Thermodynamic (Paper-II)
- 3) Practical (Paper-III)

Third semester

- 1) Mathematical, statistical Physics & Relativity (Paper-VII)
- 2) Nuclear and Modern physics(Paper-VIII)
- 3) Practical (Paper-IX)
- 4) Practical (Paper-X)

Fifth semester

- 1) Classical and quantum mechanics (Paper-XV)
- 2) Electrodynamics (Paper-XVI)
- 3) Practical (Paper-XVII)
- 4) Practical (Paper-XVIII)

Second semester

- 1) Geometrical and Physical optics(Paper-IV)
- 2) Electricity and Magnetism(Paper-V)
- 3) Practical (Paper-VI)

Forth semester

- 1) General electronics (Paper-XI)
- 2) Solid state physics (Paper-XII)
- 3) Practical (Paper-XIII)
- 4) Practical(Paper-XIV)

Sixth semester

- 1) Atomic, Molecular Physics & laser (Paper-XIX)
- 2) Non-Conventional energy sources and optical fiber (Paper-XX)
- 3) Practical (Paper-XXI)
- 4) Practical (Paper-XXII)

विभाग : Mathematics

First semester

- Mat-101 Differential calculus
Mat-102 Differential Equation

Third semester

- Mat-301 Number Theory
Mat-302 Integral Transforms
Mat-303 Mechanics-I

Fifth semester

- Mat-501 Real analysis -I
Mat-502 Abstract algebra -II

Optional (Choose any one)

- Mat-503 Mathematical statistic
Mat-504 Ordinary differential
Mat-505 Programming in C-I

Second semester

- Mat-201 Integral calculus
Mat-202 Geometry

Forth semester

- Mat-401 Numerical methods
Mat-402 Partial differential Equations
Mat-403 Mechanics -II

Sixth semester (Compulsory)

- Mat-601 Real analysis -II
Mat-602 Abstract algebra -II
Optional (Choose any one)
Mat-603 Mathematical statistics -II
Mat-604 Ordinary differential equations -II
Mat-605 Programing in C -II

विभाग : Computer science

Semester - I

- 1) Computer Fundamentals (Paper-I)
- 2) Digital electronics (Paper-II)
- 3) Practical Based on Paper I & II (Paper-III)

Semester - III

- 1) Advanced C Programming (Paper-VII)
- 2) Data Structure (Paper-VIII)
- 3) Practical Based on Paper VII (Paper-IX)
- 4) Practical Based on Paper VIII (Paper-X)

Semester - V

- 1) Software Engineering (Paper-XV)
- 2) Web Designing (Paper - XVI)
OR
3) VB. NET (Paper - XVI)
- 3) Practical Based on Paper XII (Paper-XVII)
- 4) Practical Based on Paper XII (Paper-XVIII)

Semester - II

- 1) Operating System (Paper-IV)
- 2) Programming in C (Paper-V)
- 3) Practical Based on Paper IV & V (Paper-VI)

Semester - IV

- 1) Programming in CPP (Paper-XI)
- 2) DBMS Using SQL (Paper - XII)
- 3) Practical Based on Paper XII (Paper-XIII)
- 4) Practical Based on Paper XII (Paper-XIV)

Semester - VI

- 1) Data Communication & Networking (Paper-XIX)
- 2) Ethics & Cyber Law (Paper-XX)
OR
3) E-Commerce (Paper - XXI)
- 3) Practical Based on Paper XIX (Paper-XXI)
- 4) Practical Based on Paper XX (Paper-XXII)

Fees Structure

S.No.	Particulars	GRANTED						GRANTED			NON GRANTED			NON GRANTED		
		Bachelor of Arts			Bachelor of Commerce			Bachelor of Science			Bachelor of Comp.Science			Master of Arts (PG)		
		First	Second	Third	First	Second	Third	First	Second	Third	First	Second	Third	First	Second	
1.	Admission Fees	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
2.	Library Fees	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
3.	Eligibility Fees 50/100	50	0	0	50	0	0	50	0	0	50	0	0	50	0	0
4.	Student Association Fund Fee	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
5.	Gathering Fees	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
6.	Magazine Fees	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
7.	Gyam Khana Fees	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
8.	Medical Fees	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
9.	Student Aid Fund	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10.	Student Welfare fee	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
11.	College Exam fee.	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
12.	N.S.S.	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
13.	Cultural Activity Fee (Youth Festival)	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
14.	E.Suvidha Fee	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
15.	Vasantrao Kale Earn & Learn Fees	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
16.	Identity Card Fees	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
17.	Disaster Management Fees	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
18.	Awhan Aviskar & Exam & Lern Scheme Rainbow & Abhiyan	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
19.	Misc Fee	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
20.	Registration fee	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
21.	University Fee	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
22.	Compulsory computer course fee	100	0	0	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23.	Compulsory EnvSci.Fee	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	0	0
24.	Laboratry Fees / Practical Fees	300	300	300	300	300	300	1000	1000	1000	5000	5000	5000	1000	1000	
	A) Other Compulsory fee total	720	670	570	1120	1170	1070	920	970	870	5620	5670	5570	620	570	
	b) Tution fee	800	800	800	800	800	800	800	800	800	6500	6500	6500	3000	3000	
	c) University Exam fee	880	880	880	900	900	900	1150	1150	1150	3630	3630	3630	840	840	
	d) B.A.Non Grant Tuition Fees	1600	1600	1600												
	e) B.Sc.Non Grant Tuition Fees	2000	2000	2000												

ध्वजारोहन व विविध कार्यक्रम :-

१) स्वातंत्र्य दिन	७) स्व.मा.बाबुरावजी काळे जन्मदिन/स्मृती दिन
२) विद्यापीठ वर्धापन दिन	८) प्रजासत्ताक दिन
३) शिक्षक दिन	९) महाराष्ट्र दिन
४) विद्यापीठ नामविस्तार दिन	१०) छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती
५) मराठवाडा मुक्तीसंग्राम दिन	११) सावित्रीबाई फुले जयंती
६) महात्मा गांधी जयंती	१२) महापुरुषांच्या जयंती

विद्यार्थ्यांसाठी विविध कार्यक्रम-

१) विद्यार्थी संसद	२) युवक महोत्सव
३) आई-बाबा महोत्सव	४) जिमखाना
५) स्नेह संमेलन	६) पर्यावरण आणि परिसर विकास
७) राष्ट्रीय सेवा योजना	८) शैक्षणिक सहल
९) स्पर्धा परिक्षा आणि राष्ट्रीय स्तरावरील शिबीरे	
१०) विद्यार्थी समुपदेशन	११) प्लेसमेंट सेंटर
१२) राज्य आणि राष्ट्रीय स्तरावरील शिबीरे	
१३) वृक्षारोपन संवर्धन आणि स्वच्छता योजना राबविणे.	
१४) व्यसनमुक्ती, प्रौढ शिक्षण, रक्तदान शिबीर घेणे.	
१५) महिला जागृती मोहिम राबविणे.	
१६) बँका, आयुर्विमा, उद्योगसमूह, वृत्तपत्र समूह, आकाशवाणी अशा संस्थांना अभ्यास भेटी.	

आई-बाबा महोत्सव (३ ते १२ जानेवारी)

महाविद्यालयातील आमच्या विद्यार्थ्यांचे आई-वडील हे आम्हांला आदरणीय आहेत त्यांना महाविद्यालयात, विशेष निमंत्रित करावे, त्यांचा सन्मान करावा, म्हणून आम्ही गतवर्षी पासून "आई-बाबा महोत्सव" ३ जानेवारी क्रांतीज्योति सावित्रीबाई जयंती ते १२ जानेवारी राजमाता जिजाऊ जयंती या काळात "आई-बाबा महोत्सव" आयोजित करित असतो. सर्व विद्यार्थ्यांनी आपल्या आई-बाबांना या दिवशी आपल्या सोबत महाविद्यालयात आणावे असा आग्रह असतो.पालकांनी महाविद्यालयात यावे. त्यांच्या शिक्षकांना भेटावे, चर्चा करावी शिवाय आपल्या पाल्याच्या मित्र-मैत्रिणींना भेटावे. महाविद्यालय पहावे ही अपेक्षा असते.

* शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पासून नव्या योजना-नवे संकल्प

गुणवंत - यशवंत विद्यार्थ्यांना वारितोविकांची योजना-

महाविद्यालयातील हुशार, गुणवंत यशवंत विद्यार्थ्यांचे कौतुक व्हावे, इतर विद्यार्थ्यांना त्यातून प्रेरणा मिळावी म्हणून प्राध्यापकांच्या व देणगीदारांच्या मदतीतून बोर्ड व विद्यापीठ परिक्षेत सर्वाधिक गुण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना रोख रक्कम व प्रमाणपत्र देवून गौरविण्यात येईल.

उत्कृष्ट-आदर्श शिक्षक पुरस्कार

आमचे महाविद्यालय हे १९७१ पासूनचे म्हणजे चार दशकांहून अधिक काळापासूनचे उत्कृष्ट ज्ञान - प्रसार-शिक्षण प्रसार करणारे महाविद्यालय आहे. म्हणून येथील शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी चांगले कार्य करतात. उत्कृष्ट-आदर्श कार्य करणाऱ्या एका शिक्षक-कर्मचाऱ्यांचा गौरव दरवर्षी व्हावा असा मानस आहे. संस्थेचे मार्गदर्शन घेवून हा उपक्रम यावर्षी पासून सुरु करित आहोत.

आमच्या संस्थेचे संस्थापक स्वा.सै.माजी मंत्री कै.बाबुरावजी काळे यांचा जन्मदिन, स्मृतीदिन

विविध कार्यक्रम घेवून साजरा करणे. ज्याची सुरुवात गतवर्षी पासून आम्ही केलेली आहे. या दिवशी वक्तृत्व स्पर्धा, काव्यवाचन, कथा कथन, चित्रकला, क्रीडा स्पर्धा व रांगोळी स्पर्धा घेवून विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देणे. वार्षिकांक स्पर्धा, सर्व महाविद्यालयातील वार्षिकांकासाठी स्पर्धा, रोख व प्रमाणपत्र देवून गौरव करणे.

वैज्ञानिक उत्सव

- १) विज्ञान दिवस व पर्यावरण जनजागृती उत्सव
- २) पर्यावरण संक्रमण व संवर्धन
- ३) अभ्यागत व्याख्याने
- ४) भिती पत्रक प्रकाशन
- ५) विज्ञान फोरम
- ६) अंधश्रद्धा निर्मुलनाचे कार्यक्रम व जागृती
- ७) परिसर स्वच्छता/प्लास्टीक मुक्त परिसर आणि वनस्पतींची ओळख करून घेणे.

विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण संक्रमण

१) विभागीय ग्रंथालय सुविधा	२) ई-बुक्स व ई-जर्नल्स.
३) सेमिनार व वर्कशॉप	४) शैक्षणिक सहल-ऐतिहासिक व भौगोलिक
५) प्रकल्प कार्य	६) बँका, आयुर्विमा आणि उद्योगक्षेत्रांना भेटी

विद्यार्थी कल्याण योजना

१) गरिब व होतकरू विद्यार्थ्यांना मदत	२) पुस्तक पेढी योजना
३) शिक्षण संक्रमण योजना	४) गुणवंत विद्यार्थ्यांना रोख बक्षिसे, प्रमाणपत्र
५) आरोग्य तपासणी	

सांस्कृतिक उपक्रम -

१) युवक महोत्सव	२) आंतरमहाविद्यालयीन सांस्कृतिक स्पर्धा
२) वार्षिक स्नेह संमेलन	४) महाराष्ट्र शासन सांस्कृतिक स्पर्धा
५) दिन विशेष कार्यक्रम	६) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर जयंती उत्सव

शिस्तपालन

- १) ओळखपत्र अनिवार्य
- २) महाविद्यालय परिसरात भ्रमणध्वनी व इतर आक्षेपार्ह साहित्य निषेध.
- ३) शिस्तपालन समितीचे कार्य
- ४) विद्यार्थी गणवेश अनिवार्य
- ५) सुरक्षारक्षकांची नेमणूक
- ६) कॉपीमुक्त महाविद्यालय
- ७) परिसर स्वच्छता व वृक्षारोपण-संवर्धन करणे.
- ८) महाविद्यालयात परिसरात धूम्रपान, तंबाखु व गुटखा सेवनास प्रतिबंध
- ९) महाविद्यालयात प्राध्यापक, प्राध्यापिका व विद्यार्थिनी सोबत गैरवर्तन केल्यास कायदेशीर कार्यवाही
- १०) महाविद्यालय व महाविद्यालयीन हे सी.सी.टी.व्ही.कॅमेऱ्याच्या निगराणीत.

विद्यार्थी आरोग्य

१) आरोग्य शिबीर	२) योगासन शिबीर
२) आरोग्य व्याख्यानमाला	४) क्रीडा स्पर्धा

महिला सशक्तीकरण

१) रॅगिंग विरोधी कमिटी	२) महिला तक्रार निवारण समिती
२) सूचना पेटी	४) महिला आत्मसंरक्षण मार्गदर्शन

विद्यार्थी व्यक्तिमत्व विकास केंद्र

१) एन.एस.एस.	२) नैसर्गिक मंडळ
३) विज्ञान मंडळ	४) संगीत मंडळ
५) वाडःमय मंडळ	६) विविध स्पर्धांचे आयोजन
७) वार्षिकांकाची प्रसिध्दी	८) सामाजिक शास्त्र मंडळ
९) लेखनकलेसाठी वार्षिकांक	१०) सहलीद्वारे ज्ञानसंवर्धन१
- ११) विभाग राज्य व राष्ट्रीय स्तरावर विद्यार्थ्यांना स्पर्धा व शिबीरांना पाठविणे.

पीएच.डी.साठीचे मार्गदर्शक

आमच्या महाविद्यालयातील प्राध्यपकांना पीएच.डी. साठीचे मार्गदर्शक म्हणून विद्यापीठाने मान्यता दिलेली आहे.

१) प्राचार्य डॉ.अशोक नाईकवाडे	-	राज्यशास्त्र
२) डॉ.एफ.बी.सलामपुरे	-	समाजशास्त्र व क्रीडा
३) डॉ.डी.एस.बिरुटे	-	मराठी
४) डॉ.हेमलता कांचनकर	-	हिंदी
५) डॉ.पी.एन.देशमुख	-	अर्थशास्त्र

लवकरच इतर विषयातील प्राध्यपकांनाही मार्गदर्शक म्हणून मान्यता मिळणार आहे.

महाविद्यालयीन भौतिक सुविधा

- १) प्रकाशमय व अद्यावत वर्ग खोल्या
- २) मुख्य स्वतंत्र ग्रंथालय सुविधा
- ३) प्रदुषण मुक्त महाविद्यालयीन परिसर
- ४) सेमिनार हॉल व सभागृहाची व्यवस्था
- ५) स्वतंत्र स्वच्छतागृह व प्रसाधन गृहाची सोय
- ६) वाहन तळ आणि कॅन्टीन सुविधा
- ७) सुसज्य संगणीकृत कार्यालय
- ८) आऊट डोअर-इन डोअर खेळाची सुविधा
- ९) महिला व विद्यार्थिनीसाठी स्वतंत्र कक्ष
- १०) महाविद्यालयात शुध्द पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था
- ११) महाविद्यालयात ४० केव्ही जनरेटर व इन्व्हर्टर सुविधा
- १२) महाविद्यालयात सर्वासाठी उपहारगृहाची व्यवस्था
- १३) प्रशस्त क्रिडांगण

अजिंठा शिक्षण संस्थेच्या शाखा

* स्थापना- जून १९७० * संस्थापक अध्यक्ष : मा.कै.बाबुरावजी काळे
(जेष्ठ स्वातंत्र्य सैनिक, माजी मंत्री, लोकसभा सदस्य)

* शाखा

- १) पंडित जवाहरलाल नेहरू महाविद्यालय, शिवाजीनगर (पूर्व) गारखेडा परिसर, औरंगाबाद (स्थापना : जून १९७१, नारळीबाग औरंगाबाद)
- २) संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालय, सोयगांव जि. औरंगाबाद (स्थापना : जून १९७१)
- ३) कै.स्वातंत्र्य सैनिक माजी मंत्री, बाबुराव काळे महाविद्यालय, अजिंठा ता.सिल्लोड (स्थापना : २००० पासून)

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे अभ्यास केंद्र

या शैक्षणिक वर्षापासून महाविद्यालयात यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे बी.ए.आणि एम.कॉम. या अभ्यासक्रमाचे सुविधा असणारे अभ्यास केंद्र सुरु करण्यात येत आहे.

प्राध्यापक प्रबोधिनी व्याख्यानमाला

महाविद्यालयातील विविध विषयातील प्राध्यापकांनी आपल्या आवडीच्या आणि अभ्यास, संशोधन केलेल्या विषयावर सर्व स्टाफ समोर व्याख्यान देणे असा नवा उपक्रम "प्राध्यापक प्रबोधिनी व्याख्यानमाला" नव्याने सुरु करण्यात आला आहे.

महाविद्यालयातील प्रमुख समित्या

- १) प्रवेश समिती
  - २) विद्यार्थी कल्याण मंडळ - विद्यार्थी संसद
  - ३) महिला तक्रार निवारण समिती
  - ४) विशाखा समिती
  - ५) परिसर स्वच्छता व पर्यावरण मंडळ
  - ६) रॅगिंग विरोधी मंडळ
  - ७) परिक्षा मंडळ
  - ८) क्रीडा समिती
  - ९) विज्ञान फोरम
  - १०) वाणिज्य मंडळ
  - ११) सामाजिकशास्त्रे मंडळ
  - १२) वाङ्मय मंडळ
  - १३) विद्यार्थी - पालक शिक्षक मंडळ
  - १४) माजी विद्यार्थी मंडळ
  - १५) सांस्कृतिक मंडळ
  - १६) सहल समिती
  - १७) स्टॉफ सेक्रेटरी
  - १८) स्पर्धा परीक्षा व व्यवसाय मार्गदर्शन मंडळ
  - १९) प्लेसमेंट सेल
  - २०) राष्ट्रीय सेवा योजना समिती
  - २१) कमवा व शिका मार्गदर्शन समिती
  - २२) मागास, अल्पसंख्यांक व विद्यार्थिनीसाठी मार्गदर्शन समिती
  - २३) तक्रार पेटी आणि त्यातील समस्या सोडविण्यासाठी समिती
  - २४) ग्रंथालय सल्लागार समिती
  - २५) महाविद्यालय परिसर विकास समिती
  - २६) शांतता व शिस्तपालन समिती
  - २७) कर्मचारी कल्याण समिती
  - २८) विद्यापीठ अनुदान आयोग नॅक समिती
  - २९) वार्षिकांक संपादक मंडळ
- अशा विविध समित्या, मंडळाद्वारे विद्यार्थी विकासासाठी कार्य केली जातात.

विद्यार्थ्यांना दिल्या जाणाऱ्या विशेष सवलती

१. **विद्यार्थी कल्याण समिती** - या योजनेअंतर्गत आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल विद्यार्थीनींना मदत केली जाते. गरजू विद्यार्थीनींनी खाली पदस्थांशी संपर्क करावा.
१) प्राचार्य २) कार्यालय अधीक्षक
२. **दत्तक - पालक योजना** :- कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयात ७५% पेक्षा जास्त गुण मिळणाऱ्या विद्यार्थीनींना फीमध्ये सवलत दिली जाईल. विद्यार्थी-विद्यार्थीनींची वर्गात ७५% उपस्थिती आवश्यक राहिल.
३. **विद्यार्थी - शिक्षण पालक फोरम** - हुशार व समस्याग्रस्त विद्यार्थ्यांच्या पालकांची वेळोवेळी बैठक होऊन विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीविषयी चर्चा करण्यात येते.
४. **विशेष पारितोषिक** :- तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांशी बेस्ट स्टुडेंट, बेस्ट रिडर, बेस्ट प्लेअर, बेस्ट एनएसएस, ऑलराऊंडर ही बक्षिसे ठेवून त्यांच्यातील उत्कृष्टतेचा शोध घेतला जातो.
५. **आई बाबा मेळावा** :- महाविद्यालयाच्या माजी व आजी विद्यार्थ्यांची भेट घडवून त्यांचे अनुभव आणि विचारांचे आदान प्रदान घडविणारी ही खास योजना यशस्वीपणे राबविली जाते.
६. **भाषा विषयांचे व व्याकरणाचे विशेष मार्गदर्शन** :- वाचन, लेखन, व्यक्तीमत्त्व विकास, भाषेवर प्रभुत्व हे मुद्दे ध्यानात घेऊन इंग्रजी, हिंदी, मराठी इ. विषयांचे ज्ञान घेतले जातात.
७. **हेल्पलाईन काऊन्सेलिंग** :- १) विद्यार्थ्यांच्या विविध समस्या समजून घेऊन समुपदेश करण्यात येते.
८. **क्रीडा प्रशिक्षण** :- राष्ट्रीय व राज्य पातळीवरील क्रिडा स्पर्धेसाठी खास मार्गदर्शन २) क्रीडा स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थ्यांच्या फी मध्ये विशेष सवलत.
९. **अद्ययावत संगणक विभाग** :- विद्यार्थ्यांसाठी इंटरनेट व संगणकाचे मार्गदर्शन केले जाते.
१०. **प्लेसमेंट सेल** :- १) कॅम्पस इंटरव्ह्यूचे आयोजन २) प्लेसमेंट सेलद्वारे नोकरीची संधी उपलब्ध करून दिली जाते. ३) मोफत एम.पी.एस.सी.चे मार्गदर्शन केले जाते.
११. **मुल्यसंवर्धन** :- चरित्र संवर्धन व कुटूंबीय नाते संबंध टिकविण्यासाठी मार्गदर्शन केंद्राद्वारे सहाय्य केले जाते.
१२. **अल्पमुदतीचे मोफत अभ्यासक्रम, स्पर्धा परीक्षा व व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्राद्वारे सहाय्य केले जाते.**
१) एम.पी.एस.सी. चे वर्ग २) बँक परीक्षेचे मार्गदर्शन वर्ग
३) पर्सनॅलिटी डेव्हलपमेंट व इंग्रजी संभाषण वर्ग ४) योगासन

५) प्रेझेंटेशन फोरम तर्फे -

१) इन्टरव्ह्यू टेक्निकल	२) कम्युनिकेशन स्किल
३) प्रेझेंटेशन स्किल	४) कॉन्फिडन्स डेव्हलपमेंट

अशा प्रकारचे मार्गदर्शन नव्याने देणार आहेत.

उपस्थिती :-

- अ) विद्यार्थ्यांने प्रत्येक विषयात व सत्रात ७५% उपस्थिती पूर्ण केल्याशिवाय ती मंडळाच्या (बोर्ड) व विद्यापीठाच्या परीक्षेला बसण्यास पात्र ठरणार नाही.
- ब) प्रत्येक विद्यार्थ्यांने प्रत्येक विषयाच्या तासास व इतर अभ्यासपूरक कार्यक्रमांला नियमितपणे हजर राहिलेच पाहिजे. योग्य कारणाकरिता गैरहजर रहावयाचे असल्यास ठराविक नमुन्यात रजेकरिता अर्ज करून लेखी परवानगी मिळाल्यावरच गैरहजर राहता येईल. परवानगीशिवाय गैरहजर राहिल्यास तो शिस्तभंग समजला जाईल. या शिवाय प्राचार्य वेगळी शिक्षा देऊ शकतील.

क) विद्यापीठाच्या २० गुणांच्या अंतर्गत मूल्यांकनासाठी प्रकल्पवह्या दिलेल्या मुदतीतच सादर करणे बंधनकारक राहिल.

- १) प्राचार्य २) कार्यालय अधीक्षक

परीक्षा :-

- १) महाविद्यालयातर्फे घेतल्या जाणाऱ्या आठवडी / पाक्षिक/मासिक/सत्र/पूर्व वार्षिक इ. परीक्षा देणे विद्यार्थ्यांसाठी अनिवार्य आहे.
- २) परिक्षेत विना परवानगी अनुपस्थित राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांना दंड आकारला जातो.
- ३) परीक्षेत सर्वाधिक गुण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना पारितोषिके दिली जातात आणि त्यांची नावे श्रेय फलकावर लिहिली जातात.

धुम्रपान बंदी :-

महाविद्यालयाच्या परिसरात तंबाखू, पान खाण्यास व बिडी, सिगारेट ओढण्यास सक्त बंदी घालण्यात आलेली असून धुम्रपान करणाऱ्या विरुद्ध कडक कारवाई केली जाईल.

शैक्षणिक सहली :-

महाविद्यालयातर्फे केवळ दिवाळीच्या सुट्टीतच विविध विषयांच्या अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक असल्यास शैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले जाते.

सर्वसाधारण सूचना :-

महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांना घडवत असतांना त्यांच्या बौद्धिक आणि नैतिक पातळीवर वाढ घडवून आणण्याचा प्रयत्न करते. त्यामुळे विद्यार्थी आत्मविश्वासाने आणि धैर्याने जीवनातील वास्तवाला तोंड देऊ शकतील. प्रत्येक विद्यार्थ्यांने स्वतःला महाविद्यालयाचा एक घटक समजून आपले वर्तन महाविद्यालयाच्या प्रतिष्ठेला साजेसे व आत्मसन्मानाने ठेवावे. शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचारी, कार्यालयीन कर्मचारी यांच्याशी आदरभावाने वागणे हे प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे कर्तव्य असेल.

ग्रंथालय-

एखाद्या विषयाचा विशेष अभ्यास करण्यासाठी ग्रंथालयामध्ये पाठ्यपुस्तकांशिवाय प्रत्येक विषयाची भरपूर व चांगल्या दर्जाची पुस्तके उपलब्ध आहेत. पाठ्य-पुस्तकांचा गरीब व होतकरू विद्यार्थ्यांना उपयोग करता येईल.

१. प्रत्येक विद्यार्थ्याला ओळखपत्र दिले जाईल.त्याने ते महाविद्यालयात नेहमी जवळ बाळगले पाहिजे.
२. ग्रंथालयात व वाचनालयात पूर्ण शांतता पाळली पाहिजे.
३. वर्गात तास चालू असतांना तो बुडवून वाचनालयात जाण्यास परवानगी मिळणार नाही.
४. ग्रंथालयातील नियमांप्रमाणे पुस्तकांची देवघेव केली जाईल व त्या नियमांचे विद्यार्थ्यांनी पालन केले पाहिजे.
५. ग्रंथालयातून पुस्तक ज्या दिवशी दिले तो दिवस धरून ७ दिवसांकरिता दिले जाईल. मुदत आणखी एक आठवडा वाढवून मिळण्याकरीता लेखी अर्ज व अर्जासोबत पुस्तक हजर केले पाहिजे.
६. अपवादात्मक परिस्थितीत एखादे पुस्तक दिलेल्या मुदतीच्या अगोदर मागितला जाईल व ते विद्यार्थ्यांस परत करावे लागेल.
७. संदर्भ ग्रंथ, वाचन कक्षात वाचण्यासाठी म्हणून दिलेली पाठ्यपुस्तके तसेच मासिके वगैरे घरी नेता येणार नाहीत, ती वाचन कक्षात वाचनालयात बसूनच वाचावीत.
८. पुस्तकांची पाने फाटल्यास अगर त्यात मजकूर लिहिल्यास तसेच ती खराब वगैरे केल्यास त्याकरीता दंड आकारण्यात येईल.
९. दुसरे सत्र (सेकण्ड टर्म) संपण्यापूर्वीच विद्यार्थ्यांनी पुस्तके परत केली पाहिजे.
१०. दिलेल्या मुदतीनंतरच्या प्रत्येक दिवसात ५० पैसे दंड पुस्तक परत करेपर्यंतच्या तारखेपर्यंत आकारला जाईल.
११. वाचाल तर वाचाल... ग्रंथ हे गुरु आहेत...

रॅगिंग प्रतिबंधक अधिनियम - २००९ :-

रॅगिंग करणे हा कायदानुसार गुन्हा आहे. रॅगिंगच्या वाढत्या घटनांमुळे विद्यापीठ अनुदान आयोगाने २००९ मध्ये रॅगिंग करणाऱ्याला कठोर शिक्षेची तरतूद असलेला अधिनियम प्रसारित केला. रॅगिंगसंदर्भात या विद्यापीठात 'रॅगिंग प्रतिबंधक समिती' स्थापन करण्यात आली असून या अधिनियमाची कठोर अंमलबजावणी विद्यापीठात केली जाणार आहे. रॅगिंग ही दुसऱ्या विद्यार्थ्याला शारीरिक किंवा मानसिक क्लेश होईल असे वर्तन करणाऱ्याचा एक घृणास्पद अमानवी व विकृत प्रकार आहे. रॅगिंगमुळे निष्पाप विद्यार्थ्यांचे खच्चीकरण तर होतेच, परंतु रॅगिंगमुळे प्रसंगी एखाद्या विद्यार्थी प्राणासही मुक्त शकतो. रॅगिंगमध्ये खालील बाबींचा अंतर्भाव होतो.

नवप्रवेशित विद्यार्थ्यांना बोलून, लिहून, चिडवून, उध्दटपणे वागून त्याला / तिला मानसिक किंवा शारीरिक इजा पोहचविणे, इतरांची मानहानी करणारे लज्जा उत्पन्न करणारे वर्तन करणे. नवप्रवेशित विद्यार्थ्यांवर वरिष्ठत्वाच्या नात्याने जोरजुलूम करणे. दहशत उत्पन्न करणे, सत्ता प्रस्थापित करणे, त्यांना शिक्षा देणे इ. प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्षपणे इतर विद्यार्थ्यांना त्रास देणारी कृती करणे.

रॅगिंग प्रतिबंधक अधिनियम - २००९ :-

या अधिनियमात रॅगिंग करणाऱ्या विद्यार्थ्याला कठोर शिक्षेची तरतूद आहे. दोषी विद्यार्थ्याला खालीलपैकी एक अथवा अधिक शिक्षेस सामोरे जावे लागेल.

- * वर्गात बसणे व इतर शैक्षणिक लाभापासून वंचित करणे.
- * शिष्यवृत्ती, फेलोशिप यापासून वंचित करणे.
- * परीक्षेसाठी अपात्र ठरविणे.
- * निकाल राखून ठेवणे.
- * युवक महोत्सव, टुर्नामेंटमध्ये सहभागास प्रतिबंध करणे.
- * एक ते चार सत्रापर्यंत निलंबित करणे.
- * शिक्षण संस्थेतील प्रवेश रद्द करणे, तसेच इतर कोणत्याही शिक्षण संस्थेत काही काळासाठी प्रवेशापासून वंचित करणे.
- * आणीबाणीच्या प्रसंगी विद्यार्थी / विद्यार्थिनींनी रॅगिंग प्रतिबंधक समितीकडे संपर्क साधावा.

प्राचार्य
डॉ. अशोक नाईकवाडे

एम.ए. पीएच. डी. (राज्यशास्त्र) मो.नं.9881907393

उपप्राचार्य (कला/वाणिज्य) डॉ. शिरीष पवार एम.ए.एम.फिल., पीएच.डी. (इतिहास विभाग प्रमुख) मो.नं.9423397309	उपप्राचार्य (विज्ञान) डॉ. रावसाहेब बारोटे एम.एस्सी, पीएच.डी. (प्राणीशास्त्र विभाग प्रमुख) मो.नं.9422617060	कनिष्ठ विभागप्रमुख प्रा. गणेश काळे (अर्थशास्त्र) एम.कॉम.एम.एड. मो.नं.9404483659	कार्यालय अधीक्षक श्री.पंकज साबळे एम.ए.राज्य.बी.लिब.मो.नं.9423397312
प्रा.गोविंद फड एम.ए.नेट (इतिहास विभाग) मो.नं.9763488762	डॉ. सुशिल जावळे एम.एस्सी, पीएच.डी. (प्राणीशास्त्र विभाग) मो.नं.9767585762	प्रा. रमेश खडके एम.ए.बी.एड., एम.फिल, पीएच.डी. (इंग्रजी)मो.नं.9922117214	श्री. शंकर सुभाष काळे एम.ए.समाजशास्त्र मुख्य लिपीक मो.नं.9423819989
डॉ. प्रमोद पवार एम.ए.पीएच.डी (इंग्रजी विभाग प्रमुख) मो.नं.8888951510	प्रा. रामेश्वर मगर एम.एस्सी.नेट.सेट, (रसायनशास्त्र विभाग प्रमुख)मो.नं.9423185053	प्रा. विजय साळवे एम.ए.बी.एड. (हिंदी/पर्यावरण)मो.नं.9423397328	श्री सिताराम सुरसे एम.ए.अर्थशास्त्र वरिष्ठ लिपीक मो.नं.8308206111
प्रा.श्रीकांत जाधव एम.ए.सेट, नेट (इंग्रजी विभाग) मो.नं.8308291577	प्रा. सुनिल चौधरे एम.एस्सी.नेट. (रसायनशास्त्र विभाग)मो.नं.8275321259	प्रा. भारती पाटील एम.ए.बी.एड., एम.फिल (मराठी) मो.नं.9096962111	सौ.सविता.एस.चौधरी बी.ए. वरिष्ठ लिपीक, मो.नं.9096105194
डॉ.दिलीप बिरुटे एम.ए., पीएच.डी (मराठी विभाग प्रमुख) मो.नं.9422231156	प्रा. संतोष पडघन एम.एस्सी.नेट. (रसायनशास्त्र विभाग)मो.नं.7498272398	प्रा. उल्हास पाटील एम.ए.बी.एड.बी.पी.एड., एम.फिल. (इतिहास/समाज) मो.नं.9404988049	श्री. राजेंद्र जैस्वार एम.ए.बी.एड. कनिष्ठ लिपीक मो.नं.9765714235
प्रा. शिवाजी सिरसाठ एम.ए.एम.फिल.सेट (मराठी विभाग) मो.नं.9421684137	डॉ. मनोजकुमार चोपडे एम.एस्सी.सेट, नेट, पीएच.डी. (रसायनशास्त्र विभाग) मो.नं.9011093483	प्रा. सुभाष पाटील एम.ए.बी.एड. (अर्थ/राज्य) मो.नं.7507401232	श्री. सलिम तडवी बी.ए.बी.एड. (ग्रंथालय लिपीक) मो.नं.9890317887
डॉ. भाऊसाहेब गाडेकर एम.ए.बी.एड., पीएच.डी.नेट (मराठी विभाग) मो.नं.9421426384	डॉ. दिपक पारधे एम.एस्सी.बी.एड.पीएच.डी.(वनस्पतीशास्त्र विभाग प्रमुख) मो.नं.8805251577	वाणिज्य प्रा. अनिल मानकर एम.कॉम.बी.एड.(अकाउंटिंग/एस.पी.) मो.नं.9423453823	श्री राहुल चौधरी बी.एस्सी.एम.ए. (प्रयोगशाळा सहाय्यक) मो.नं.9421567851
डॉ. हेमलता कांचनकर एम.ए.एम.फिल., पीएच.डी. (हिंदी विभाग प्रमुख) मो.नं.9730202588	डॉ.शंतनू चव्हाण एम.एस्सी.बी.एड.पीएच.डी (वनस्पतीशास्त्र विभाग) मो.नं.9422255191	प्रा. विलास सोनवणे एम.पी.एड. (शारिरीक शिक्षण) मो.नं.7588640620	श्री. राजेंद्र पवार (प्रयोग शाळा सहाय्यक) बी.एस्सी.
प्रा.सौराज तडवी एम.ए., बी.एड., एम.फिल. (हिंदी विभाग) मो.नं.9975313437	प्रा.निलेश गाडेकर एम.ए.एम.पी.एड., पीएच.डी. (क्रीडा विभाग प्रमुख) मो.नं.8275321313		

कला/वाणिज्य विभाग	विज्ञान विभाग	कनिष्ठ विभाग	शिक्षकेत्तर कर्मचारी
डॉ.पी.एन.देशमुख एम.ए.बी.एड.पीएच.डी. (अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख) मो.नं.8007393339	डॉ. विनोद बारोटे एम.एस्सी., पीएच.डी. (भौतिकशास्त्र विभाग प्रमुख) मो.नं.9421985363	प्रा.सौ.स्वाती देशमुख एम.ए., एम.एस.डब्ल्यू., एम.एड. (इंग्रजी) मो.नं.8698932321	श्री. रमेश कोरडे (ग्रंथालय परिचर)बी.ए.
डॉ.आर.बी.वनारसे एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.नेट (राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख) मो.नं.9404263712	प्रा.प्रदिप गोलहारे एम.एस्सी.नेट (गणित विभाग प्रमुख) मो.नं.8149303979	प्रा.रविंद्र जाधव एम.एस्सी.एम.एड.(रसायनशास्त्र) मो.नं.7588529637	श्री. राजेंद्र राठोड (प्रयोगशाळा परिचर)बी.एस्सी.डी.एड.
प्रा.श्रीकृष्ण परिहार एम.ए.नेट, एम. फिल (राज्यशास्त्र विभाग) मो.नं.7588562005	वाणिज्य डॉ.लक्ष्मीनारायण कुरपटवार एम.कॉम, एम.ए., बी.एड., एम.फिल.पी.एचडी. (वाणिज्य विभाग प्रमुख) मो.नं.9423397321	प्रा.तौफिक शेख (जीवशास्त्र) एम.एस्सी. बी.एड. (वनस्पतीशास्त्र), एम.सी.व्ही.सी.मो.नं.7020614633	श्री. सुनिल साळुंखे (प्रयोगशाळा परिचर)एम.ए.(राज्य)
डॉ.एफ.बी.सलामपुरे एम.ए., एम.फिल, पी.एचडी (समाजशास्त्र विभाग प्रमुख) मो.नं.9421767676	प्रा.निलेश गावडे एम.कॉम, सेट, जी.डी.सी. अॅन्ड ए., एम.फिल मो.नं.9975860093	श्री.योगेश कोडिंबा बारोटे एम.एस्सी., बी.एड.(जीवशास्त्र)	श्री. कुणाल गव्हाणे (प्रयोगशाळा परिचर) बी.एस्सी.
डॉ.शत्रुघ्न भोरे एम.ए., बी.एड.पीएच.डी (भूगोल विभाग प्रमुख व समन्वयक पदव्युत्तर विभाग) मो.नं.9423728477	प्रा.क्रिशोर नाले एम.सी.ए. (संगणकशास्त्र विभाग प्रमुख) मो.नं.8600614749	एच.एस.सी.व्होकेशनल विभाग प्रा.शंकर कानडे डी.ई.ई./बी.ई.(इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी) मो.नं.9420319979	श्री. भरत औरंगे (ग्रंथालय परिचर) बी.कॉम.
डॉ.पंकज शिंदे एम.ए.बी.एड.एम.फिल, पीएच.डी. (भूगोल विभाग) मो.नं.9423724699	प्रा.निलेश बारी एम.एस्सी (संगणकशास्त्र विभाग) मो.नं.8237337207	प्रा.सुनिल बुटोले आय.टी.आय., एन.सी.टी.व्ही.टी. मो.नं.9922065448	अमोलसिंह ठाकूर (प्रयोगशाळा परिचर) बी.एस्सी.
श्रीमती निर्मला बोराडे एम.ए.एम.लिब, एम.फिल. (ग्रंथपाल) मो.नं.9422683992	प्रा.अतुल गव्हाणे एम.एस्सी, बी.एड., (गणित विभाग- कनिष्ठ विभाग)	प्रा.विनोद चव्हाण (उद्यानविद्या) एम.एस्सी.(कृषीशास्त्र) एम.ए.(समाज) एम.एस.डब्ल्यू मो.नं.9423397327	गजानन क्षिरसागर (शिपाई) बी.ए.
		प्रा.अन्वर सैर्यद बी.एस्सी.(उद्यानविद्या) मो.नं.9960784403	श्री. राजु मोरे (शिपाई) एच.एस.सी.
		श्री.उदय सोनवणे (एम.सी.व्ही.सी)एम.ए.मराठी, लिपीक मो.नं.9595795429	श्री. प्रशांत जाधव (शिपाई) बी.कॉम.
		श्री.सुनिल आर.वाघ एम.ए.(राज्य)एम.सी.व्ही.सी. (हमाल)	श्री. चेतन पाटील (शिपाई) एच.एस.सी.